

3

Praha

V 16. století v Praze 20 rodinných firem s cca 60 tiskaři

- Mikuláš Konáč z Hodištkova a Jan Wolf (1507-) – zejména rovina editorsko-překladatelská
- 1512 hebrejský knihtisk, od r. 1514 do 30. let 20. stol. jediný kontinuální hebrejský knihtisk v ČR
- Řemeslník Mikuláš
- Cyrilský tiskař Francisk Heorhij Skoryna (1617-1519) + hebrejský tiskař Kohen – úroveň italských a německých tiskáren

Praha

- ❧ mezi osciluje tiskárna severinsko-kosořská – snaha o propojení ilustrace k českému textu
- ❧ 1500-1510 = 14 jazykově českých tisků
- ❧ 1541-1550 = 85 položek
- ❧ Nebyl kladen důraz na náboženskou literaturu (vyjma hebrejského tisku) - za 1. pol. 16. stol. jen 40%, spíše spisy lékařské, osvětové, hospodářské a právnické, učebnice

Praha

- ❧ 1. latinský tisk 1516 u Mikuláše Konáče z Hodišťkova
- ❧ 1. německý tisk 1525
- ❧ převážná část produkce 1. pol. 16. stol. je jazykově česká
- ❧ do roku 1550 - 18 latinských, 5 česko-latinských, 2 německé, 2 česko-německé, 23 běloruských, 36 hebrejských
- ❧ Ve 2. pol. 16. stol. symbióza češtiny a latiny daná oblibou humanistického básnictví, objevují se knihy v italštině (1559), španělštině (1581), maďarština (cca 1588), polština (1599)

Praha

- ✧ Objevuje se mědiryt
- ✧ Převážná část dekoračně ilustračního materiálu pocházela z Německa nebo vznikla podle německých předloh
- ✧ Praha patrně až do 80. let 17. století neměla písmolijickou dílnu, matrice tiskového písma byly nakupovány v Německu

Praha

- ❧ Českou bastardu vytěsnil německý švabach ve 20. letech 16. století
- ❧ Antikva písmem obvyklým jen pro latinské spisy až od pol. 16. stol.
- ❧ Fraktura 1540 u Bartoloměje Netolického z Netolic
- ❧ 1526 začátky cenzury, 1537 zákaz řemesla po celých Čechách vyjma Prahy, nové zákazy 1547-9 (i v Praze)
- ❧ Oficiálním tiskařem k režimu loajální Netolický

Praha

- ✧ Po roce 1549 slouží k regulaci živnostenská privilegia
- ✧ Melantrišsko-veleslavínská tradice pečovala o kultivaci čtenářských zájmů a povznesení knižní kultury jazykovou korektností a i typografickou úpravou knih
- ✧ Cizojazyčná literatura byla produkována před koncem století u Jiřího Černého z Černého Mostu
- ✧ Významná produkce novinových letáků (nárůstem této produkce došlo k upozadění náboženské literatury)

Praha – Severýn z Kapí Hory

Praha – Severýn z Kapí Hory

stal bezelsti / že Páni gich milost a Wládyky to bu-
dau mocy napraviti naplném Saudu :~

Nalezli uuobec za Prawo : Kdy

Saud zemský ofazen bude tak yalž swrchu psáno
stogů. Tehdy naywyssý Půsar Zemský s menšsý
mi Dřednůky má na Kathedře býti sedezkami / s
swědomům / ysewssemi potřebami / ktožby co w nich
zapsáno měl k swému sandu a přy : A kdyžby kto
přy swau wedl / magů genu wssecto darmo čysti.
Než kdyžby prze newedl / chtěllyby sobe co kazati či
sti / má odtoho platiti yako ginů . A pan Půsar
Zemský nemá z Kathedry odcházeti dokudž Páni
a Wládyky Sandu newzdadů / lečby se opowědel
panu Sudimu / pro potřebu slusnú bude mocy od
gůti swolůj geho / a to naten z nou sob yalž gest Dře

A

XI

dnjtom Zemským a Saudnom Zemským vloženo :~

Nalezli zaprawo: Zie Komornýk

naywyssý / Sudů naywyssý / Půsarz naywyssý /
kdyžby měli w Saudu Zemském zapisowáni býti
když sedů že magů předewssemi pány napsáni býti
Než w Kelacy přydezkách sami toliko Komornýk
a Sudů naywyssý před ginými wssemi pány ma
gů wpisowáni býti : A Purgkrabě Pražský ma a
přy zahágenů Sandu y přy wpisowánů když w
Saudu sedů po zemském Půsarý státi . Než Pů
sar Zemský nemá sedati sepány w Lawicých w sa
du . než ten obyčeg wssecten má zachowati / yakož
otom prwee napsáno stogů : Než ginů Páni a
Wládyky kteryž w Saud zasēdau / magů potom
pořád napsáni býti :

*Wm. B. ...
Pražský*

Handwritten notes in the left margin:
124
of the same ...
yolk ...
Zup ...
(124)

Praha – Jan Černý

1588

Tito Artykulowé na Sně-
mu Obecném/ kterýž držán byl na Hrade
Pražském w Středě po Památce S^o Pawla na Bří-
ru Křesťanskau Obrácení/ Léta Tisícého/ Pětistě-
ho/ Dmadesátého/ Dmáého/ Při přítomnosti Nepo-
jasnějšho a Nekončemoženějšho Knžete a Pána/ Pána
Rudolfa druhého/ z Boží milosti woleného Římského Císaře/
a Wberského a Čjžského z. Krále z. a zavrjní téhož Léta/ w
Středě po Památce S^o stolování S. Petra/ odemšlech
Tij Stawům Království Čjžského swo-
leni a zavrjní gíau.

1588
mikulaj prahal
1588
mikulaj w polni

Michal Špánovský z Lysowa/ na Ba-
cově a Wojien/ z. Nayvyšší Pisar Království
Čjžského/ a Bohomilosti Císařské Řáda/ z.

Wytiffino w Starem Meste Pražském
u Strýka Pygrina. /

STÁTNÍ VĚDECKÁ
KNIHOVNA

1729

Praha – Jan Černý

57a2 - 881.989

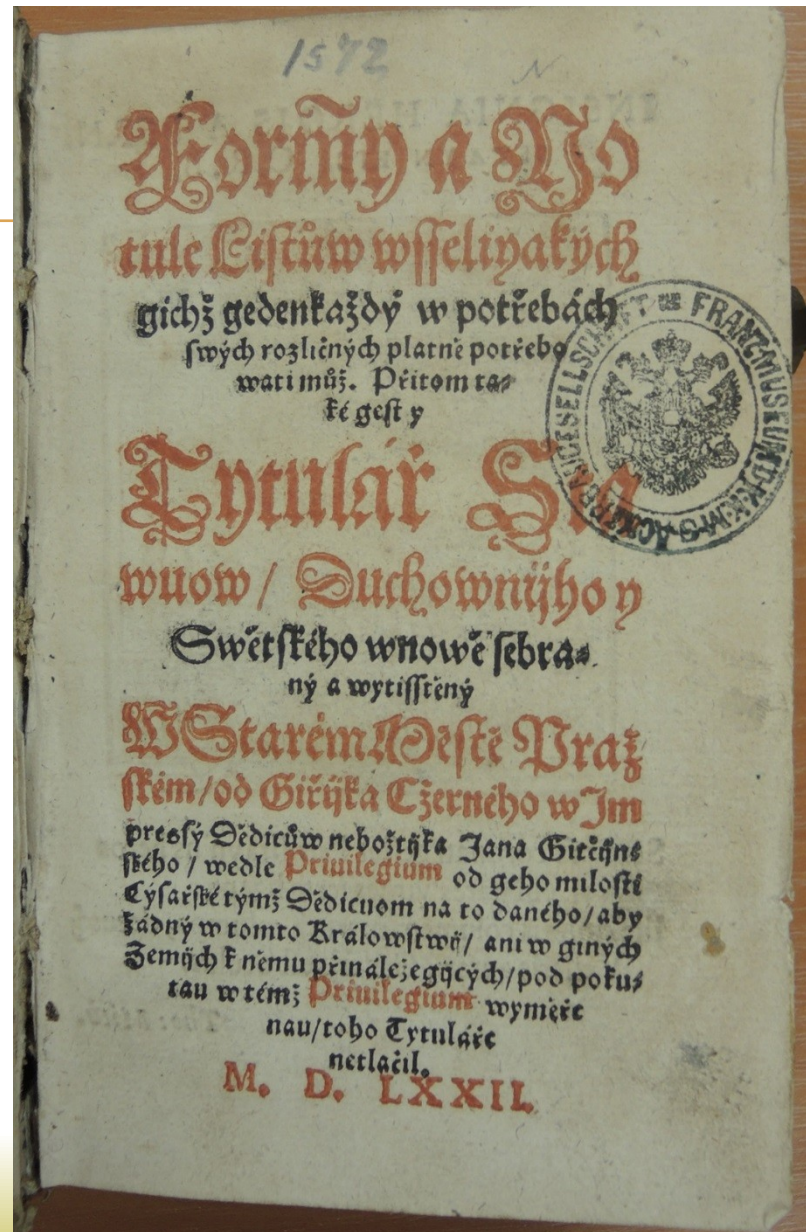
A Kryštoff Željinský z Sebuzyňa / Míšto,
Pijač Královstvíj Českého.

STÁTNÍ VĚDECKÁ
KNIHOVNA PRAHA

Nakož gest Najjasnegššij
a Najnepřemoženegššij Kníže a
Pán / Pan Rudolfš Druhý z Bo-
žij milosti / wolený Říjmšský Cý-
sař / Vheršský a Český ič. Král ič.
Pán náš najmilostiwěgššij / ya-
kožto Král Český / Sněm obecny na Hradě Praž-
ském / Léta tohoto ič. Osindešátoho osineho / w Pon-
dělji po swatém Pawlu na Wjru Křestianskaw obrá-
cenij / položiti a rozepsati ráčil : Při kterémžto Sně-
mu Beho milost Cysářská / yakožto Král Český /
Stawám to milostiwě předložiti ráčil : Že otom Be-
ho milost Cysářská žádné pochybnosti mýti neráčij /
že gsau Stawowě tomu obššyrně a dostatečně wyro-
zuměli / kterak nedáwno pomínulého času / Tarači a
A ij Koza

Praha – Jan Černý

Praha – Jan Černý

INSIGNIA HEROIS A PERNS-
STAYN ETC. C. R. B.

Stemma coronati gestat Pernstajnius heros
Vri, cui nares virgæ ferta ligant,
Ille domus columen, patriæq; columna, decusq;
Velleris aurati, Cæsaris est oculus.

Thoc Mirč.

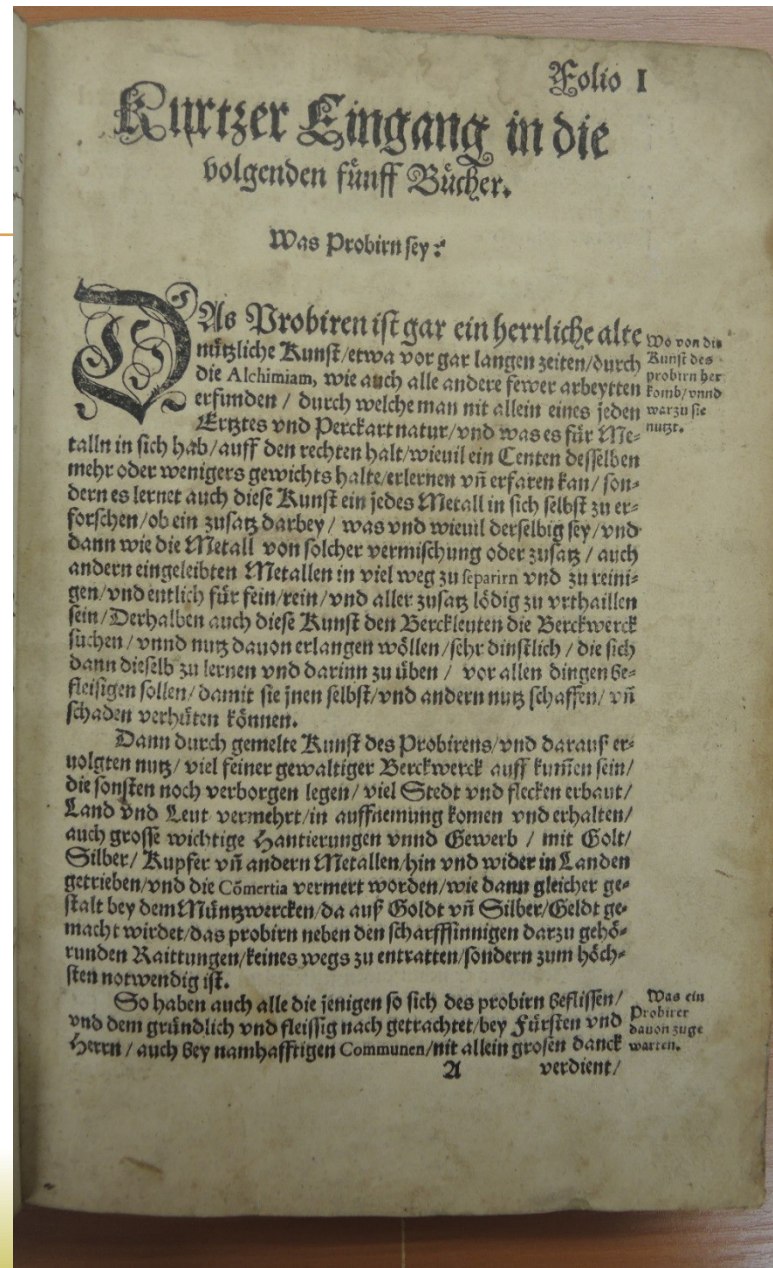
Wysoce Zrod-

zenému Bánu / Banu
Wratislawowi z Pernstajna/
na Tovačově a Plumlově z. Rytířský
warysostwa Zlatého / Gcho milosti Cysaře
Římského jakožto Brále Českého sagne
Kaddě / Komorníku a narwysostymu Ban-
cléř Brálowstwy Českého z. Bánu mně
milostiwé a lastawé přiznivému gcho
milosti / službu swau a pozdra-
wení sponženqm
wylazuge.

Hystorye Slawa-
ných a Welikomocných
Cysaruow Řeckých y
Římských wklazugá: tro-
rak swé Werné a milé /
Kaddy / Služebnákty /
Officýry / Kely / Rytíře
Zmužilé / Vdarné / Čerá

swé Woyáky a Vmíle Bogowonákty gšan os-
lawomali Tytulemi slawnými a zastaužilý-
mi: Teš také je gšan Ošwícené / z Rodst-
w Cysařských / Brálowských / Knížecých / Pan-
ských a Rytířských posslé / při gegich Slawno-
sti a

Praha – Jan Černý

Praha – Jan Černý

Das ander Buch/

Ein Probkrofen darfür ein Probkrofen probit A. das eysene Blech/darauff die Proben gegossen werden B. das hültern Zins-
Kreuz / durch welches spalt man in Ofen sichte das das feuer dem geschick nit schaden thu C. ein schaidkölblein zur Goldprob
hoff einem küßlein stehend D. der das guldig Silber im wasser wiegt E.

Volget

von dem Golde.

LXIII

Volget wie man Golt vnd

Silber von einander schaiden/vnd

erslickhen wie man schaidwasser bren-
nen/die Instrumenta vnd Lai-
men zurichten sol.

Dieweil zu dem schaidwasser brennen/
gar viel zuberaitungen gehöhen/wil von nöthen sein
dz ich von denselbigen zum eingang etwas sez vñ
melde: Wil derhalben erstlich den Laim für mich
nemen / damit man die helm vnd vorleg pflege zu
verlutiren / vnd die schaidkölben zu beschlagen: derselbig sol also
zugerichtet werden. Nimb guten beständigen laim/schlemme den
in wasser / das das steinige vñnd der grobe sande davon kumb/
mache in zu ballen/vnd las in an der Sonnen wol drücknen/sol
ches geschlembten laims/nimb als dann zehen theil / vnd zweyteil
geschlembter aschen / dreyteil geseimbten Koffot / ein teil ham-
merschlag / vnd zweyteil geschlagner Kuebar / vnd meng diese
stück alle vntereinander / vñ feuchte sie an mit newem Ochsen oder
Schaffsblut / das noch warm ist vnd bebr sie wol mit einem bebr
eyssen. Man möchte aber auch vnter diesen laimen klein geriben
Venedisch glas nemen doch nicht zuviel. Mit diesem laimen / kan
man als dann die schaidkölben / auch die groffen kölben darinnen
man schaidwasser brennt vñ im feuer vil leiden müssen / beschlagē/
Er dient auch das man die öfen so man heinzen nent mit zusam-
men setz / denn er heilt fest vnd reißt nicht.

Den Laim
zu Tolben.

Den Laim oder dünne Mirtur aber / damit man die fugen
helm oder füelage zunerlutiren pflegt / wirdt also gemacht: Nimb
ayerweiß sonel dich dünckt das genug sey / zurschlag es in einer
Zinen schüssel / vnd nimb ein reinen schwamb / druck das ayerweiß
darein / vnd wieder auf dem schwamb in die schüssel / das thu bis
es so klar wirdt / wie ein brunnen wasser / darnach nimb stankmel
vier lot / Bolum armeni ein lot / weißer kreugel 1/2 one rinden zwey
lot / sanguis Draconis ein lot / die stück alle klein geriben / vnd durch ein
hären sieb getrieben / vermeng mit dem ayerklar / damit beschlage
die fugen / oder magst tüchlein darein netzen / vñ die materi darauf
streichen / nachmals vmb die fugen legen / vñ von sich selbs druckē
lassen: allein dz er geschhebe ebr du es in die werne bringest / oder an
feuerst / so heilt solche mirtur fest / vñ die spiritus richen mit auf.

Die fugen
zuerlutiren

Litomyšl

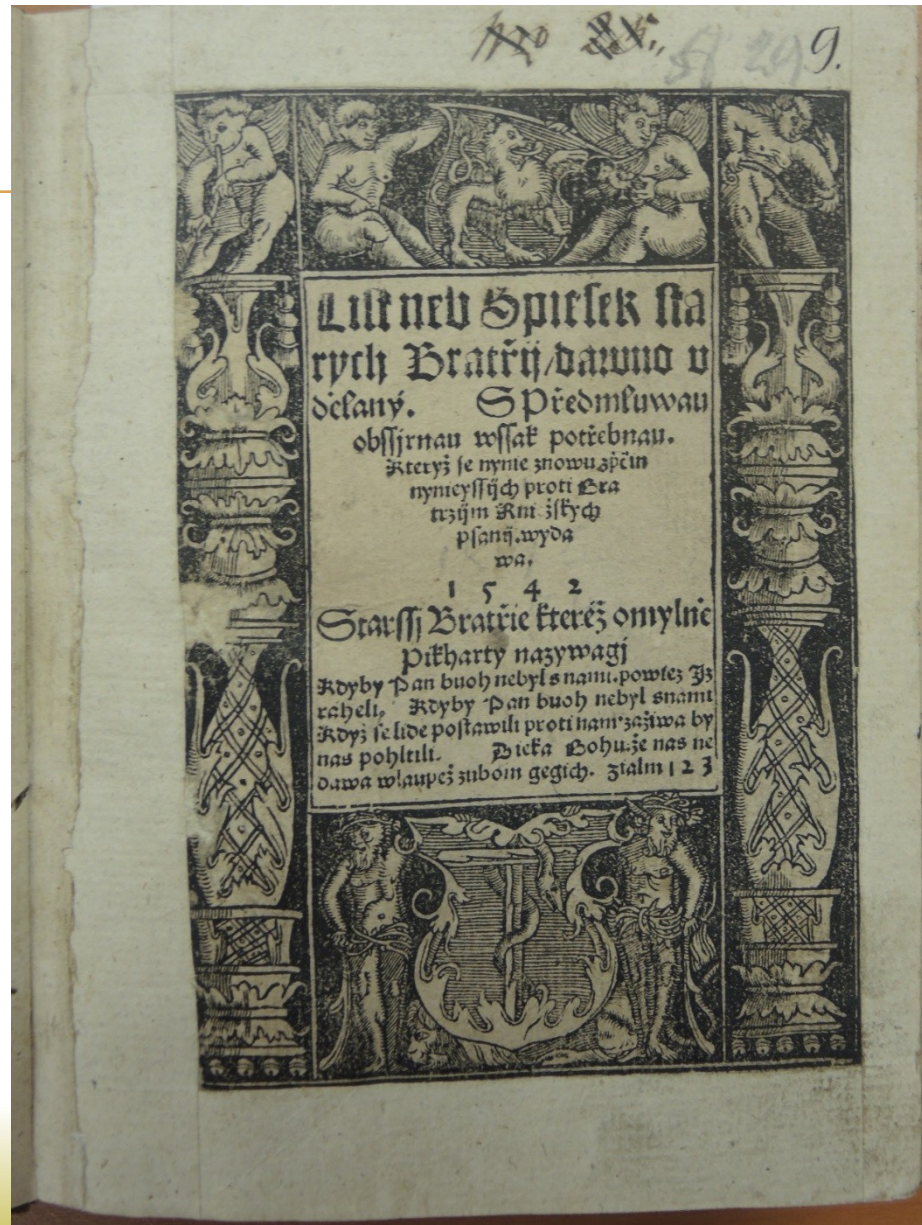
1505/06 – Pavel z Meziříčí (od r. 1516 používá podpis Pavel Olivetský z Olivetu) – do roku 1531

Do roku 1518 jediné místo s tisky Jednoty bratrské

1534-1545 zeť Alexandr Oujezdecký (1549 odešel do Polska),
1565 doložen 1 tisk v Litomyšli – držel Olivetského
tiskařskou tradici

1580 tiskárnu kupuje Ondřej Graudens – postupně opouští
bratrskou tradici, tiskne jezuitské polemiky

Litomyšl- A. Oujezdský

Litomyšl- A. Oujezdský

tať Krysta wšedce přygma / gey také y před Lidmi slawil a po
ctil A toho nabyt očemj Krystus prawij. Kdo mē wyzna pō
Lidmi. Wyznámē y yā geho před Otcem swym y Ladely Nes
besymt: A protoz Apofftol prawij. Srdcem se věčy křawedl
nosti / ale wšty bywa wyznámj křapenij. A kdoz tak Krysta kře
ze wjru wšedce přygma wšne wyswědčij / wyzna / oslawij / za
se nestydij. Takē genu nato Krystus swědectwij swē křest / a
wil. a Poslom swym námjstē swēm poručyl. Aby tymj swěde
twijm swědečly / že genu Duoh zřechy odpaušstij / gey wšedc
nost Krysta Gejzisse / Smrti geho y wšeho dobrého / coz on
slawyl přygimā. A to gménem Trogice Swate / nadkterēz nēz
wētšijho a pewněgšijho nenj wewrzuje. Tak aby Krysta / gey
swěho wykupitele a špasytele požywal. Protoz Krystus prawij
Kdoz wētij a pošetij se Spasen bude. A apofftolom přykāzal
křtiti wēticy: Gistē byt natē žiwē sředcē wjše došti bylo / a
stnij wyznāmij přykřtu byti nemelo. Apofftolē sūz Lidē a nes
gūz sřdcey a myšlenij Lidstych / newědeliby koho křtiti / a Kry
stowu poručenij došti by newěcnili: Protoz wēt ty yak chćeš
Srdcem třebas Wjrau wymyšlko twych pod Oblaky Ljstij
Newyznāssli podle Křadu Božijho Spasen nebudeš. A to wšse w Cyrkwē
Krystowē a odposlū Krystowych. Neb ginde Duoh nepřyt
zal byti pojehnāmij y žywocu nawěcnost / nez w Cyrkwē swē / a
swědectwij y sluzebnostij swych žadnému neporūčyl / nez posle
swym. A toť gē to pgymanij / wozboru genuz / ty se pošinjrowaš
Powažyž gestli yakō Mnichy / neb Geptisse / do Klāssera. A ne
nālit zpřykāzanij Krysta a zpřykādanj Cyrkwe Apofftolstē. Leč
tobē newěrnému / kterēmuz sñad žadnā Pjssma došti newěcnij /
neb wām swobodnym Bratřim sñad přygimāmij toho křob
rēmu swědomij nenj potřebij / křez se hned s dobrym swědo
mijm rodujete. A tak ani Krysta nenj wām potřebij. Co pak přy
tē Kapitole naposledy Grāgoriēš / že mnoho gich křelo gūti

Handwritten note:
nikdy hoř. go. g. m. w. g. m. j.

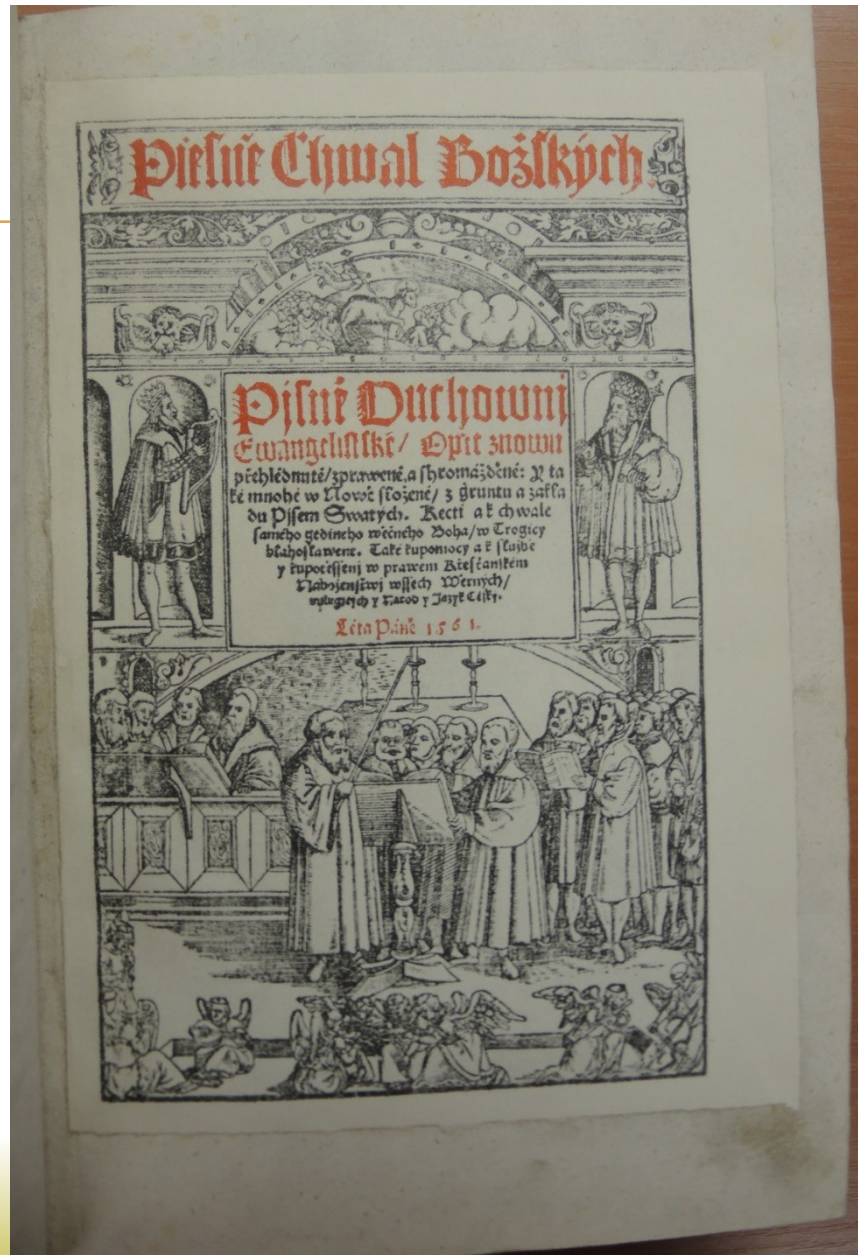
811
před zborom gich málo gde zē. Newijm kam chćeš aby sli /
Lč chćeš aby mezy lidmi nebyli. A neb z Swēta wyssli / ale toz
bē Apofftol nawelij. Ale co plamo tobe to wklazowati / nez rad
š / tebe nechati / podle řeči Pana Krysta / křicjcho. Nechte gich
Slepjē sū zē.

Do lednij přycywu kladē mcho Bratr

že bych to wčynil křowoli Cjlowěku Sswagru mēmu Wol
A tu wedeš Pjssmo Apofftola / kdy bych se Lidem ljbiti
nebyl / bych Krystū Sluzebnjē. A že Pan Duoh rozpřylj
Bjstij křez se hledij ljbiti Lidem zē.
Protoz přycom wēz / že mi dražšij gest má Duffe / nežli w
šstij Lidē. A newāžymē gū sobē tak lehce / abych křowoli a křj
Cjlowěka / y Třymilegšijho přytele / mēl se kam wchyl
ššodē Duffy swē. Ale hledijm podle Boha / tak gū opat
křowoli / nalyč zdanu Panē rožumijm / abych gū zškal křw
cěmu žywotu. Protoz y wroms omylně zprawen / že bych křwo
Sswagru swēmu k Bratřim přystaupil. A yā newijm wjli
on com ēy newij / abych yā dozboru chodil. Ač y wrom bych
nemožho zhēssyl. Neb takē Swaty Pawel prawij. Geden křz
by hled se ljbiti Bljžnjmu swēmu wodobrē: To krátce přytēch
ljřymāch / kterēz yakōz sem prwē powēdel / negšū prawē přy
žymij mcho k Bratřim / nakterēz proto sem Odpowēd dāwal
Abch wklāzal že prawdy w sobē nemagij. A naplnil řeč Swatē
do Dawla / křtowij w j Ka. Kteroz o Salešnych wčyteljch
křowij / že sū mnozy / a namomlwnij / myšlj swowdowē / gumž
to nly / zapati Wsta:

Protoz iā gūz tobe chcy sām odšēbe prwdu ožnāmiti. Proč sem
k Bratřim přystaupil / a tebe y tobe podobnych se puštil. Že
křowoli byl sem Owce twā / ale wās / že ste Wlcy / bať sem se / abyž
š / mne newāzwili. A to buđ ale Ošnā Kapitola křwym přida
D

Šamotuly- A. Oujezdský

Šamotuly- A. Oujezdský

o Pracovním Životu Pána Krysta:

Boží bázně/watowal se hějchů
šazně/y wšseluť zle twarnosti/
žiw gja swatě y wštednosti.

¶ Tež owotce rady Boží/ škrze
něj se milost množj / pokam za
hějchj úně/dary Bohu obětuje

¶ Ty gimiz Báh nepohyda/ ale
mle zachutnawj/w bolestnem šz
dece štraucenj/w práci w postu y

w kwylenj. ¶ A Syly swe žnu
žlōstj/pokory trpěliwosti/w do
browolněm wždy neseň / kažně

az do wšmecnj. ¶ Toť prawě
da Stamu žiweho/nerukau wčine
něho/w žiwotu wnitřim žewni

tnimj / škwj se rozličnym wně
nšm. ¶ Maudrofti Boží pře
dwně/zdarčiw rozličnych šlože
ně / powšsčch Božjch wywole
nych/w gednu bromađu šines

nych. ¶ Wnězj šlawá Boží s
škapila/přediwně ho naplnila/š
čelešněmu přebýwanj/s lidm w
gegich obcowanj.

¶ Doněbož
dy se zbíhali/š počtě Boží wšsč
tini Swatj/ tu z Božjho šmilo
wánj/nabywali požehnanj.

¶ Ži
wota rodu nowe° / w podobnost
obrazu geho/wššj swatosti y mi
lošti/š naděgi wčně tadosti.

¶ Budižj tobě Bože chwála
žej tnam přišla swatá prawda/
žiwota špasy redně° / Krysta šlo
wěla noweho. ¶ Kryste tač
wnás přebýwati/nám w sobě přj
bytel dāti/š gšauce s tebau w ge
dnotě/špaseni šme wt wěm žiwu
tě. Amen.

Chwalmež Oece nebeššeho. C ij

A

šsta š Uebi nowá
žiwj/od Boha špa
jenj daná/gestj K y
štus w šwem žiwos
tě/šteryz to wšel w

romto Swetě. ¶ Genz se kaže
w swatěm Crenj/wšsem lidem š
gich ošwecnj/ aby poznali cestu

šwe/žej Božjm negšau podobně.
¶ Y wčyli se odněho/wšsemu což
chce Otec geho / w Naděgi tež

lybeznosti/powššawli š sprawe
dlosti. ¶ Oni se Boha wždy
přjderžel/wšle geho neopušščj

y wrom šdyz mu dobře čimj/ta
kě šdyz gej bez winy žbil. ¶ Pln
gja geho mlōwanj/ wjry bázně

do wššanj/ dachem wraucym šna
žně ho čul/šedem wšty škurtem
šlawil. ¶ Wššeko čynil w ge°

gměnu/modlitby pšstj y pokšonu
bdě w každem škurte y wšlowě/
byť wšše bylo š Boží šlawě.

¶ Šody Boží deržel šlawně/ s za
šrupy chodjwal naně/ dary Bo
žu přináššege/gimj bližnj našy cu
ge. ¶ Jážj tadně mlōwal šebe

tač tež y wššeky bližnj šwe/šle°
přitich nenawiděl/w dobrém ge
wzdešati hledeť. ¶ Wrom Star
ššim šwým byl poddanj/gšá Pá

šštrš dokonalj/ pro gegich ne w
mēlošti/ neodgimal odnich gich
cti. ¶ Pro tač welškau pobož
nostj/trpěl odmnobych nelšboštj

posmšch y wšřhanj/tauhawych
pššimj žpšwanj. ¶ Štezy Boha
bogjčimj/a gej wždymlōgicimj

chowal se hined od dětimj/wj/pš
žen byl šlych rowaryšštwj.

¶ Poddan byl mocy bezbožně/š

D iij.

vžjwal swobody šwě/wššej gim
dal což bylo gegich/ vchazj wal
před žloštj gich. ¶ Pro wšli

Boží wšše trpěl/wrom pokogně
tjše se mēl/pomšty šakona neble
dal/šprawednostj šwau opušščj

wal. ¶ Žiwot šwaj šuprac
wanj/wydarwal bližnim š šlawe
nj/žiwotšim gegich proššwal/
šam wšwem nedostatek mšwal.

¶ Šadněho žlym ne wražel/ š hně
wu ničimj nepopauzel/ přjkl ad
byť wššeho dobreho/štrēmuz w

šbužowal každeho. ¶ Čistoty
pšně ostjžhal/šle šloštj nešplo
žowal/ přajen byl wššech šlych

žwāroštj/wwodilštud šwau wā
žnosti. ¶ W Swetěššewcy se ne
dawal/ bohmyšly žiwot mlō
wal/ bez tělešnych pečowanj/pš

len gšá Bohu šlawenj. ¶ Swau
pracy š šatkať se žiwil/šryžho
sobě nešobil/ pod žadnau šwau

šprawednostj/wšleš chudym š
mlōššj. ¶ Y žtoho což š šluže
bnostj/dawano bylo žmlōššj/ne

tač toho šam wšjwal/š pokšadū
ššromajšbowal. ¶ Prawdē wy
darwal šwēdectwš/ před každym

bez pochlebensčwš/newinneho za
ššawage/winnē° wšmšwma ma
ge. ¶ Tač čimj y každe štjwde/
žadněmu wnj nešahode/aby se ka
ždy ponjžil/šwým bližnim tež mi
lošt čiml.

¶ Nezy Bratřimj
nešočil/dobře gedněch š dnušym
nosyl/každā tēč geho maudroššti

šlawila š wreatřte mlōššti. ¶ A
gšá Kralowššeho rodu/wywos
lil sobě chudobu/nemage šweho

dēditwš/bydeť š šatkať swau

w podujššwaj. ¶ Wrom tu čest
chwalu obdržal/še pozšate ne po
šškapal/nezadāť žemššch dēdic
twš/hledal Božjho Kralowššwš

¶ Pln byl každe šprawednostj/a
wnj wššj mlōšštwosti/wrom ka
žeti za hějchj naššewzal y šam w

wodil naše. ¶ Tuť wšše bylo do
škonāš/ w prawoštj a w prawdē
dāšš/ w žewnitřim wnitřim ži
wotu:nebyťot žadněho hějchu.

¶ Toť ten ššuz wnězj se žběhnu
ti/magj wššctm Boží Swatj/
za čš Bohem pošlaweny/žějž
štrēmuz každy wčny. ¶ Aby w

Kryštu gšā naležen/w žiwotē ge
ho byl špasen/ od wčēněho hne
wu Pānē/ pšštel š wčēně Boží

šlawě. ¶ Šeb šdoz čhtj byti špa
šeni/yakš gestj Boží wloženj/mu
ššj žiwot šwaj mēnitj/a Kryštu

podobni byti.

¶ Kryste tač wnás přebý
wati/ten žiwot šwaj wzdešawa
ti/ pošwēť wššeho y dokony/š
šlawě šwě nám dopomāheť.

Ššny den po naroženj: š C iij

A

y prawūgmež wššic
eni ššiwu/Pāna Ge
žu Krysta/wždawā
gice mu wždy chwā
lu/neb wněm plnoš

lošt čiml. ¶ Nezy Bratřimj
nešočil/dobře gedněch š dnušym

nosyl/každā tēč geho maudroššti
šlawila š wreatřte mlōššti. ¶ A
gšá Kralowššeho rodu/wywos
lil sobě chudobu/nemage šweho

dēditwš/bydeť š šatkať swau

K iij

Litomyšl- O. Graudens

Grownánj Wýrn
a Včený Bratřj Českých /
který sebe sami Zákona Krysto-
wa giný paže Waldenský mi/gi-
ný Boleslawšgmi nebo Pišhar-
dy gmenugý/w
němž se o gegich oddělený, nestálosti a wr-
tkaivosti a některých bludných artyku-
lých wypisu ge २२.

K lepššýmu wyrozuměný w způsob
rozmlauwání pro sprostný Lid se-
psané a wúbec wydane škrze:

O. Wáclawa Šturma
z Feyna Horššowského.

Wytisštěno w Holomouci
Andresa Graudence / Bětha Pánie

M DLXXXII.

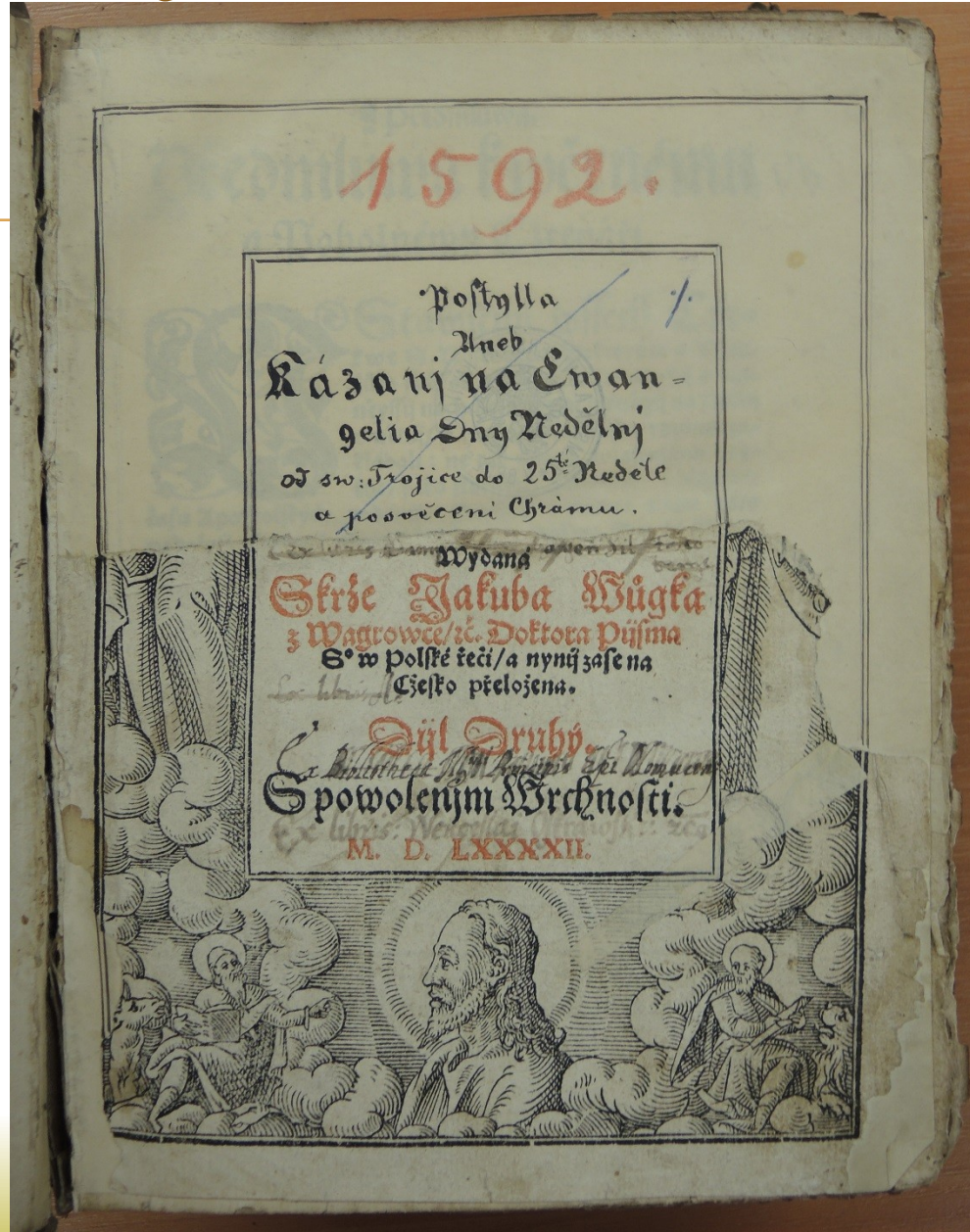
Litomyšl- O. Graudens

nij mnohých Osob. A my gich proto/ že z lidšeho v
stanowenij gšau nezamýtame/ Edyž se gediné gijmi pra
wde slauzj/ kteráž w Pšijných Swatých zaklad swüg
má. Jakož y o těchto sluzebnostech w Pšijných se na
lézá žc. Mázeli wěššj nestalost nad tuto/ při Bra
trůch wassjch nalezena byti/ newjím. Ueb při počátku
wyzdwiženij gednoty swé/ sedm Swátostj byti pra
wili/ a ty wššecy Kněz weliký a Biskup swrchowany
Krystus Gežj's ustanowil. Potom neminulo tomu
Třidceti Leth/ hned tomu tuze odpjratj počali/ a pra
witi / že gšau toho někda nemluwili/ ani nepsali / ale že
wždycky gšau to zgewně wyznawali / žeby toliko dvě
Swátosti wšsem k spasenij potřebné Krystus Pán v
stanowiti ráčil/ gine pak žeby od Lidj/ z lidšeho vsta
nowenij ustanowené byly. Zase opet/ prwe než Cty
řidceti Leth pomínulo wčiti počali / že žádnj Cžlowěk
Swátosti gest nevstanowil/ ano že ani vstanowiti ne
mohl a nemáje / než toliko sám Pán a Buoh Krystus
Gežj's. A gesté mezy tujm nacházegj se Kancyonali
Bratrů wassjch/ w kterých též Sedm swátostj piigj
magj a byti prawj/ ano y z Pšjma S^o dowozugj /
Yako w Kancyonalu Letha Páně M. D. XLI. tiššer
ném w Starém Městě Pražském/ strze Pawla Sewe
ryna z Kapj Hory / w Pšjnu o wššech Swátostech/
w Listu G. xvj. w té Kancj pořad wyčjtajj wššech
sedm Swátostj/ počna od Kětu S^o/ potom zawjra
gy takto: Sedmá swátost Olegem nemocných mazá
nij/ o němž S^o Marka prawj Čtenj/ kterak Apossto
lé mazali gšau mnohé nemocné. Jtč. Swatý Jakub
napsal/ že Edyby kdo z was nemáhal/ aby ten kněze zbo

ru Božjho powolal/ byt gey mazali nad nim se modli
li/ waz každý řeč geho/ modlitba wjry v zdrawij nemoc
ného. Tomu toliko nechťj/ aby ten Oleg od Biskupa
mocy slova Božjho poswěcowán byl / To yak rozu
mné činj děti sauditi mohau. O tom w též Pšjnu tak
to piššj: Ale Olegem od Biskupa zaklínaným/ dopo
russenj často chowaným / poslednj mazánj / we čtenj
Krystowu nemá založenj. Ueb ani Krystus/ ani ge
Aposstolé/ vstawi gšau mazánj takowé/ Krystus ho
newydal/ ani požjwal / w tó nám zgewně přjklad dal.
Až potud w té Pšjnu.

Třetj mluwice o mocy O mo
cy a
půso
benj
Swá
tošti
nestá
le wjč
Swátosti a působenij gich w Cžlowěku/ někdy pra
wij že Swátosti gšau žiwé / a že dáwagj nowy rod a půso
běnjchůw odpustřenj/ a že gč ge Krystus na odpustře
nj hřjchůw wydal. A též / že hned weliký rozděl gest
mezy Swátostmi nowého a starého Zakona / O tom
w Spisu proti Lileckým/ w Listu xv. J: takto mlu
wij: Ueb kde gšte wy (totjž Lileckj) w spisu wšsem/
smysl swüg bez důvodu Pšjem Swatých položili/ že
by Swátosti byli mrtwé/ rodu nowého nedáwagjce/
a žeby toliko samo slovo žiwé bylo a znouu rodilo.
Tchdy my/ abychom při tom omýlenj wšše vřazali /
položili gšine smysl náš tento / že yakož slovo znouu
rodu a k spasenij přiwodj / tak y Swátosti spolu slo
wem to činj / w swém řadu a w mocy Krystowé. A
na to gšine y Pšjmo Swaté přiwedli / a ne na to žeby
Swátosti samy z sebe žiwé byly/ takto: Aposstol S.
Pawel mage ducha Krystowa přitom/ rozdělneho od
was starššjch z Hory Lylecké/ takto o Swátosti Kry
stowé/ totjž o Kětu k Týtowi w ij. ka: pišše: Spa

Litomyšl- O. Graudens

Litomyšl- O. Graudens

¶ Neděle Třetí

a proto nás tak milostivě přigímá, abychom všykni
 k spasení a blahoslavenství věčnému přicházeli. Pře-
 bližujeme se (pravým) k němu/opastě první nás život/
 strže pravé pokání: A napotom samau wuli geho spra-
 wovati se hledme. Což gestli se od nás jakožto poslu-
 sných Otcy bude děti/ owšem je potom tež/ od milosti
 weho Spasitele/ jako wneho Pastýře na geho rama-
 nách/ do onoho věčného Ověnce, to gest Krá-
 lowství Nebeského/ přeneseni
 budeme/ **AMEN.**

¶ Neděle Čtvrtá po Swatě Tro- gicy/ Ewangelium Swateho Lukáše/ w VI. Kapitulo.

Neděle první po Swatom Duchu. **Bude**
 1116 na Pouti Trogice

po Swatě Trogicy. XXVIII.

Bďte milosrdní/ jako y
 Otec wás milosrdný gest. Ne
 sudte/ a nebudete sauzeni. Nepo-
 tupágte a nebudete potupeni. Od-
 paufftegte/ a budeť wám odpustie-
 no. Dáwte/ a budeť wám dá-
 no. Njru dobrau aplnau a natlačenau a wreho-
 watau dadjť w luono wásse. Tauz zagjste merau/
 kterauz měřiti budete/ bude wám odměreno.

¶ Powědel jim také y podobenství / Zdalí
 může Slepý/ slepeho wěsti: wšak oba do yamy
 vpadnau. Uenijť Uědlnjť nad Mjstra/ Ale doko-
 naly každý bude/ budeť jako mjeř geho. Což pak
 widjś mru w oku Bratra sweho/ ale břewna kte-
 řěz gest w oku twém ne znamenáś: A kterak mjeřeś
 řjcy Bratru swému/ Bratře/ nech ať wywrhnu
 mru y z oka twého/ Sám pak w oku swém břewna
 newidjś: Pokryće / wywrz prwe břewno z oka
 swého/ a tehdy prohlédneś/ aby wyňal mru y z o-
 ka Bratra twého.

¶ Wyklad.

Zje summau Clowěku Křestianskému/ k spa-
 senj toliko okřjti se a wvěřiti dosti nenj/ nybrž Pořadek
 nadto wstřjhati se od zleho/ otom gšme od pa-
 matky Swatě a nerozdjlně Trogice/ až do dnešnj
 Neděle sobě rozgjmali: A to přjkladem onoho
 Boháče: Zase oněch pozwaných k Wěceri: potom oněch
 dneš

Litomyšl- O. Graudens

Antholitské Složy

a vysvětlení / na List a Psaní Pre-
dykantů Lutheránských / Sekty Ubiquitáské a
Profesorů Thubinských / kteréž k Řeckému
Patriarchovi do Konstantynopole poslali.

Nyni z Německé Řeči na Če-
štinu přeložené.

K tomu

Správa gista a pravdivá z Kon-
stantynopole od Jeremiáše nynějšího Patri-
archy / coby on y wsecky Cerkve východní
siney šleli o Articulích Konfesse-
sy Aulspurské.

Edono Jh. mi ac R. v. s.

II. Thimot. III.

Nemaudrost gegich šgewna
bude wšem.

Wytifficené

S powoleným Wysocce Důstogného
w Bohu Otce / a Šwíceného Knížete a Pána / Pa-
na Martina Arcybiskupa Pražského / z.

w Litomyšli / Léta 1585.

u. o.

Litomyšl- O. Graudens

Předmluva:

Swatě paměti Otec S. Kzeboř/toho gměna ríš.
Neyvyšší Biskup Římský/a Nášto držící Pa-
ně/Otcowšky se k tomu Městu naklonil / Potlad
swág hogný otewěl / a Darmi welikými ozdobil a
poctil/wyhledáwagjíc takowau naklonnosti i při tom
Městu/aby jakož předesse wždycky w čistotě pra-
weho Naboženstwjí trwalo / tak aby ani na wěky
od společnosti Cýrkwe Swatě Křestianské Říms-
ské a Katholitské (bez kteréž gisté Spasení není)
se neoddelilo.

Tyto wšsecky wěcy mnau sa-
hauili / že tuto na pohledení chatru z prwotin
swých prácy Wassým milostem oddáwám a offe-
rugi/Pán Bůh wšemohúcy rač gi milostiwě k swé
cti a sláwě / k rozmnožení Cýrkwe swé swatě / a
k spasení wšsech nás obrátiti. Týž Bůh Nebeský
rač Wassým milostem a wšsemu tomu Městu sla-
wnému dáti swé swatě požehnání / milost / pokoj /
a ducha setrwání / y prawu v wjře Swatě sta-
lost až do skonání.

Dán w Lithomyšli/Den pa-
matný S. Wacslawa / nasseho milého Dědice
Českeho / Kterýž pro Wjru Katholitskú
neodporowal Krew swú wycediti/č.

Lětha 1585.

Gloza a Wenklad krát- ky/na List neb Psaní Luteránských Predykantů/kterú se Vbiquitarní gměnu gú/Pro- fesorůw Chubinských/kterýž Patryarchowi Konstantynopolitánskému poslali.

O Byčeg ten se zachowáwá v wšsech Lidú / že
ptigmauce od někud Listy/če se neyprwe Tytul neb
Připis/Potom pak Datum a podpis / Neyposleze sa-
mý List. Ten pořádek také y já tuto zachowati chey w
glozyrowání Listu gednoho/kterýž Predykanti Luterán-
skí z Chubingu / Sekty Vbiquitánské nedáwno poslali do
Konstantynopole k Kzeckému Patryarchowi / a teď nedá-
wno od tohož Patryarchy zase jim odeslano s podpisem
wlastných rukau týchž Predykantůw.

Připis neb Tytul toho Listu / Kterýž Predy-
kanti Sekty Vbiquitánské k Patryarchowi ode-
slali gest takový.

Neyswětěgššymu/Welikomocnému / a Oswjčené-
mu Knížeti a Pánu / Panu Geremiášowu Arc-
cybiskupu Konstantynopolitánskému/Uowé-
ho Říma a wšsech Cýrkwí Kzeckých Patry-
archu/w ge° Swatě Kuce s wctiwošti k dodání.

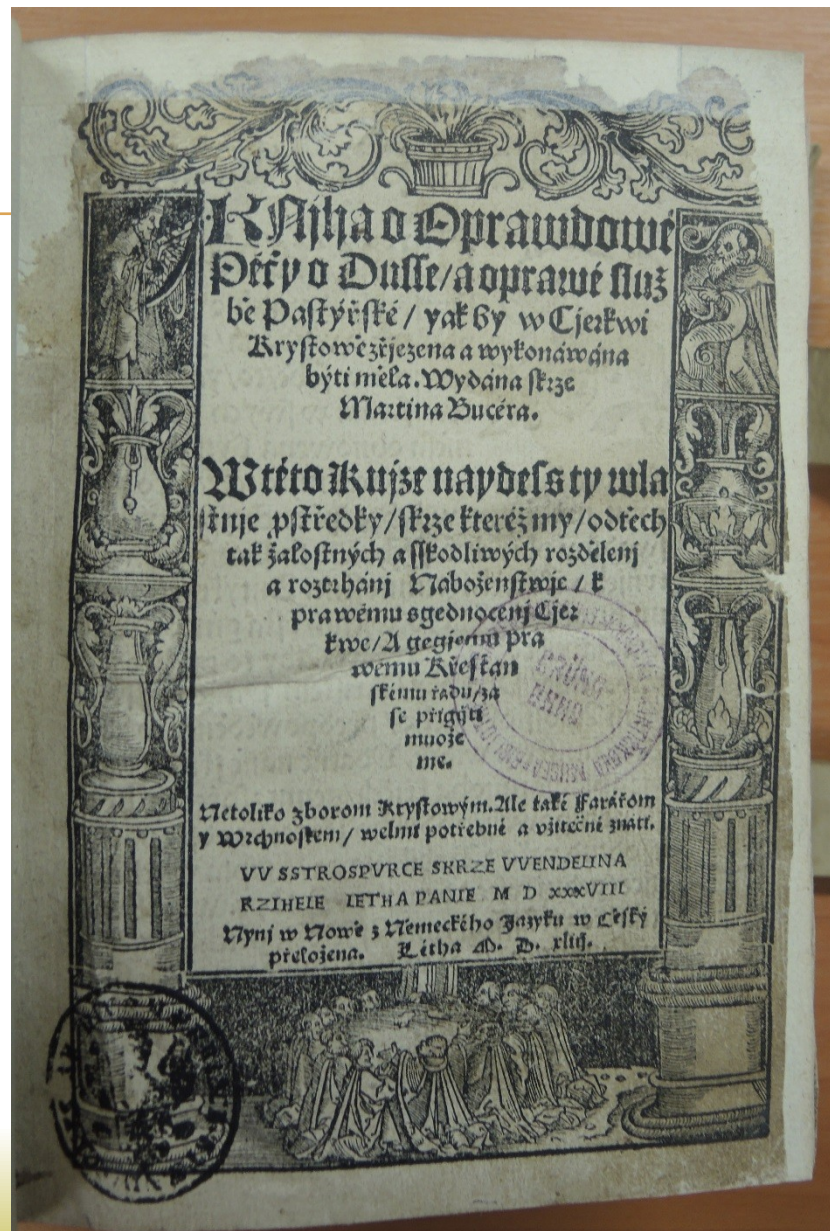
V Kji tomto Připisu / Kterýž Luterán-
skí Predykanti dáwagú a připisugú
Patryarchowi Konstantynopolitán-
skému se nachází / Neyprwe k bedliwé-
mu. wważení to slowo: Sanctissimo, Neyswětěg-
o

Mladá Boleslav

- ❧ Tiskařské zázemí Jednoty bratrské
- ❧ Předstupeň činnosti ivančicko-kralické tiskárny
- ❧ Část tiskařského materiálu z dílny Mikuláše Klaudyána
- ❧ Klaudyán působil jako korektor v Norimberku
- ❧ *Knieha lékařská* – Norimberk 1517
- ❧ *Mapa Čech* – 1517-leden 1518

Mikuláš Klaudyán

Mikuláš Klaudyán

Knieba lekárska kteraž slo-
že berbarzta neb zelínarz:
zvelmi vziteczna: z mno-
hých knieb latinských,
y zskuteczných pra-
cziú zvybrana: po-
czina se stia-
stnie.

Mikuláš Klaudyán

ratolestech syrote k Terzewdawie podobne. Prut ma wysoky. yako Wlasly kopr. smnodymi ratolestimi. A swrchu okrublosti ma. yako Kopr skwitem. a semenem.

Mocy prwnie zabrziewa. natrzetim stupni a lassy nadruh. horkosti swu Enora korzene zacpanie wnitrznie otwiera. Mocz s talowem. a s wlkostimi lepymi kosmatymi hrubostmi zene. Mocy swu zwlasstnie gedowatostem odpiera. Anaranu z wstiniu hada sstiera pawauka. sstnie wcedy wlozeny korzen. wen ged tahne. Tez y blizy moenie a pryskayze. Tu bylina Gelingen. kby ma roby swory. Protoz roh Gelingen ma moc ged zabanieti.

Koho wstely pes vkausly. Warziti korzen s semenem. ato piti. przi pocateku neli by se wody strachowal. Dusst no kasslawy. natrageti knory. korzene Gelingen. Korzeze Boblu zazworn. Anglic. A toho nane. coz by wozel trzmi prsky zapigeg piwan.

Capitula. CIX.

Essier Arabsky.
Draguntea. Latine Sarcocolla. Niemecky winterbliz. Wiesly a mansse. Wiesly slowe Aaron ale mocy pradsky. wlelych roske. Listi obssierne trogerohe. prut zahawy. swrchu go brozen s zmy czerwonymi. Oniem dale plati se buda. T. twary Swarcho Jana.

Wiesly nahorach roske menssym listy. prut s ratolestimi. dwogeloketni chuti ostre a horkze. obniwoho przirozene. Mocy stieragicy. prostupagizy. prontagicy. wteragicy. wyslechuuy. hruho y leptowlkosti. wprsedch. znych zozadach gest. zacpanie yater. sle zmy. ledwly. otwiera. Rany wozed y sle. roz gladawoz. wno se wzozedowani. ne

chistoty a postworny tiela. stiera. sstini li chistiy. Narostliny ziera wnoze. a wstrzewach studenowlkosti. rozpan. stie a wyhanie.

Capitula. CX.

Chelice Wlaska.
Latine Druscus. Gest stro mek. bodlaw. mnohe ratolesti wydawage. s yahodami czerwonymi. podobnymi. k Trzessniem. Geho

Zist.

XXXVIII.

zpuosob gest. mezy horkosti a studenosti. wprost rzodu polozeny. Ale korzen ehorkosti nachyleny. Korzene a semene wolekarsstwie wstowagi. w napogi s currem przigacy. dussnosti napomaha. kamen lomi. a wen gezy zene. Dienohorkosti y zensku nemoz wywodit. Prach Korzene gehu. rany hogie. a sawiera.

Capitula. CXI.

Adie korzen cze
sky. Latine Biforta. Niemecky Loterwurz. Dwoogig gest. Gedna slowe natrzim. a latine Tormentilla. a nebo Consolida rubea. Wlelych roske. korzen ma yako palez czerweny. skosmatymi. Ratolesti tonke slsticzem malym. nafedmero roz rzeszanym pausstie. Kwieteczko zlute. Korzen treply swrastugicy. A protoz sawdie se byti. przirozene studeneho a sucheho. zemnateho. natrzietim stupni.

Gina gest. gestio ma listy dlube sstioke. blade yako Kony sstiewit. Ale listy swrchu zelene. a zezpod pobielawnefe. Prantie wysoke. loketnie. a swrchu kwietu podobnate. bielosti. wchomaci. tu zwysly ma. ho prsu wydawa. zko

rozen wlely. stoczony naczewony. yako Kosatez czerweny ma. A nalukach yomiesstch moltrych roske. korzen tak. treply. A tak obadwa. gsu mocy y przirozenie gednostayneho. Tez. Natrzim za da se byti trepze gssly.

Mocy gegich druha gest. swteragicy. pruo duchy. wtruzugicy. a posylngicy. plodu. aby se mohli donesti. Wstecy toky. krawe. budo. stzewonie zenske. ranne. zno. a gine. s bielke smieseny prach. a Gum arabicum. a oblozena tiem miesta swaluge.

Wuoctie s Boriandrem. Korzen warzeny. a tiem horkym. to penice polita. a nazaludek wlozjena. Dawenie. horkosti. A zmdloby zaludka przysle. zassawuge.

Wwinie czerwenem. s Benedyktem warzeny. s studenosti tracenie zbu. ene. wklada. Tez tiem aby to penice polita. a nazaludek wlozjena. aby byla. Aby zena donesla plod. brzicho doley sly. kwozdwym. olegem mazati. a prachem posypati. A nato miechyz. suchy. Wepzrowy wloziti. y prziwazati. nanez.

Capitula. CXII.

Adie Trank
sky. Latine Ditta aurea. Niemecky. Haydnisch Wundkraut. Wba. ch. a wlelych roske. Korzen kosmaty. sstery. prut puol drube. loketnie. tenne. unawosly. swarcho. kwietu. zlute. obo

Litoměřice

1542 – Ondřej Dušík

1547 zde působí část tiskárny Bartoloměje Netolického
- tištěna protistavovská sbírka *Akta těch všech věcí*

Praha – Ondřej Dušík

Ewangelium Ge-
zisse Ikrysta syna Bozibo podle se-
psani Swateho Mattausse / kte-
rez Erasym Roterodamskay wssirssich slowich a ias-
to swaykladem / pro lepssi a dostatecznieyssi wyro-
zumieni slow a skutkuw Krystowaych y toho wses-
ho roz w sobie téz Ewangelium wobsahuge / budto
podle literního rozumu / budto podle duchowniho /
w latiniskem iazyku wydal / a Jan wartow-
skay z Marty pro Czechy a Morawas
ny na Cjestsay wylozil.

Przedkem hledayte kralowstwi Bozibo a swawednosti geho/a
tyto wsserky wieny budau wan przidany.
Mattausa w Sestemcozdilu. ☩

ANNO M. D. XLII.

Praha - Ondřej Dušík

Swatého Matheus.

mysl to domieni wo Janowi zieby lechkomyslnay byl. Ginacz gestlizie gste to woniem v sebe drzieti / zieby na swe mysli nestalay byl / jako niekterzi lechkomyslni czini / a zieby to czoz gest prwe gisti / potom na womyle kladl / proz gste se cak dawno schazeli na pausse / a naz gste se chcieli tam diwas ti? Zdali gste se proro schazeli / aby ste widieli trzcinu zie se klaci wodwiectru? Takowaytby byl musel bayti / kdyby nyini sam proti sobie byl / a kdyby se w sfestken ginay vdielal? Ale nemuz wto podczrzieni wzat bayti / poniewadz przisnost ziwota / kterayz gest wzdyszky wedl a wede / wod takoweho podczrzieni geho dostateznie wozisstringe. Proz gste schazeli tehda z na pausse / czoz gste chcieli tam widieti? Zdali czlowieka woblezienego whedbabne sfaty? To gest neprzilezielo k paussi / takowe sfaty wkazowati tam. Neb ti kterzi woblatziegi se whedbabne sfaty a kmentowe / na zamtych kralow skaych gsau / gestto to na ta mista nalezi / aby kdoz gsau wnich zhoyna a zrozko ssa ziwci byli. A cak mezy takowaymi misto ma newstawiznost / a pochlebenstwci. Kdo gest ziw kobytkami a medem lesnim / a woblatzi se w sfisti welblaudowe / a pasem kziennaym wopasuge se / na takoweho newzrahwal przidworu / nezmiel gest sweho przed se wozeti. Dus wod toho mare / zie gest neumiel pochlebowati / zie gest w sazen do zialarzie. Ale musyt nietzo welikes ho bayti / czemu gste se chcieli diwati / czoz gest was przitahlo tak mnoho napausse? Czemu pak chodili ste se diwat? Zdali proroku nieyatemu? Neb

Kozdil. XI.

Neb woni skuro za wobyzcy na paussi ziwot swug wedau. Wotom giste newoklamala was nadiege. Neb gste widieli / ne toliko proroka / ale nietzo wyssie ho nezli proroka. Ten gest wo kterem dawno prorok kowal Malachyass / zie ma przedchudze bayti Messy yssu / kdyz giz przichazeti bude / a zie ne toliko ma skrze swe prorogtwi woniem na dlawhy zias przed tim prze powiedieti / ale take zie bude mozy prstem nan zblizka wkazati. Prorogtwi Malachyassowo gest toto / hle / pray / posylam andiela meho przed tebau / aby tobie kdoyz bude s mity przigiti gestu prziprawil. To wam za gisto prawim / zie takowa gest Janowa wywayssnost / zie ziadnay ztiech ktere gsau zieny porodily na swiet / neni wyssie nad nieho. Ale wssak koho nyini mnozy drzi za menssieho wkazani Euangelium / sam gest wietzi nezli won. Neb won ne przizikal toho zdawna swaym mylnaym prorogtwim / zie ma przizigiti Messyass / ale kdyz giz przichazel / wkazal nan k tomu kazel zie gest giz przisillo kralowstwci nebeste. Az do tohoto ziasu ziaakali gsau lide wzieni nebeste / ktere hoz podobienstwi przedessla byla na przednich swataych wotzycy / a wo kterem prorogy pod iakymy przikrytim przedpowiedieli gsau byli. Cak gest Ja nyini zbudil lidi k tomu aby se dali w ewagelistske wzieni / zie wod poziatku k zani geho / az dorohoto dne / knies mu skrze nasylnan wiru protiskagi se / gestie hrzissni zy a pohane / k tomu chiegnie nebo nechtegnie mozy ge mezy se rozchyragi. Nechti dele wodwrzieni wod nieho bayti / nechti dele drziami bayci wznamenich a podobienstwich stareho zakona / znagize zie gest przizioswiectlo Euangelistske prawdy / a zie gest przed

c rufama

Litoměřice – B. Netolický

Alta tiech wssch wiecij
které sau se mezy Najjasněgšim Kníže-
tem a Panem Panem Ferdynandem Římským/
Vhatským/Ceským ič/Králem ič. A některými z Starých Osob
panského/Rytířského/a Miestského/Království Českého.
Léta tohoto ič XLVII. zbiehly tuto Wytisšene.

Jaké gest se od Někter-
ých Osob w Království Českém
Spuntování proti Najjasněgšimu Knížeti a
Panu Panu Ferdynandowi Římskému/Dher-
skému/a Českému ič/Králi. Inffanthu w Hy-
panij/Arcy Knížeti Rakauskému/Margkrabi
Morawskému/Lucemburskému/a Slezskému
Knížeti/a Margkrabi Lužickému ič. **Léta od**
Narození Syna Božího Tisícého/Pětistě-
ho/Ctyřicátého/Sedmeho pod přičinau
Mandátu od geho milosti Královské té
hož Roku wysleho/stalo. A jak gest se
to s počátku až do konce dalo/a jaká
sau wřech wewssch gednání toho
Roku psání wyslla/ y aušně
promluweno bylo/to wssě
pořádně prawdivě/
slovo od slova w
teto Knížce se
nayde.:

1547.

Praha – B. Netolický

Acta aller

handlungen/ so sich zwi-
schen dem Allerdurchleuchtigste/ Groß-
mechtigsten/ Fürsten vnd Herrn/ Herrn Ferdinan-
den/ Römischen/ Hungarischen/ vnd Bohemischen etc
König etc. vnd etlichen personen aus dem
Herrn/ Ritter / vnd Bürger Standt/
der Cron Bohaim/ des vergang-
en 1548 jars verlossen.

Ausz Bohemischer in Deutsche sprach
Transferriert / vnd Gedruckt.

1548.

Mikulov

Krátkodobé sídlo nekatolického tisku na Moravě

- Novokřtělci 1526-1527 - Balthasar Hubmaier a tiskař
Simprecht Froschauer

Hubmaier 1528 ve Vídni upálen, Froschauer
vystěhován do slezské Lehnice

Olomouc

1. 1499 – Matyáš Preinlein

2 drobné tisky

Johannes Fabri: *Planctus ruinae ecclesiae*

Johannes Schram: *Questio fabulosa*

2. Konrad Baumgarten – 1500-1502

3. Libor Fürstenheim - 1504

Olomouc

Konrad Baumgarten – 1500-1502

Z německého Rottenburg, 1498-1499 v Gdaňsku (2 tisky
Agenda sive Exsequiale sacramentorum; Aelius
Donatus: Ars minor)

Do Olomouce přesídlil patrně na pozvání humanisty
Augustina Morava (Käsenbroda)

Olomouc

Konrad Baumgarten – 1500-1502

Zde tiskne latinské a německé tituly

- Tractatus contra Waldensium (1500)
- Heinrich Institoris: Sanctae Romanae ecclesiae fidei defensionis clippeum adversus Valdensium seu Pickardorum heresin (1501, březen 1502)
- odpustkový list papežského legáta Petra Isvaliese (1501)
- Grammatices deu Libellus, qui Spica intitulator (1501)

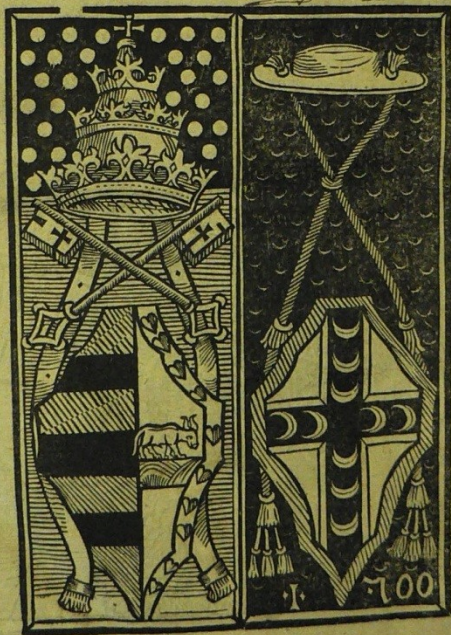
Petrus in iudicio. Cardinalis Regum ad Hungarie Bohemie et Polonie regna Regno Prussias Russias Lituonias Lituoniam Valachiam Sclavias Lusitaniam Moravianam
 Transilvaniam Dalmatiam Sclavoniam Croatiam Corbaviam et Moscoviam omnesque et singulas regiones et provincias predictarum civitates, terras atque loca illis
 subiecta et alia eis adiacentia apostolice sedis delatere Legatus. Uniuersis pntes lras in pectus Salutem in dno sempiternam. Notum facimus quod
 Sanctissimus in Christo pater et dñs noster Alexander diuina puidetia papa Sextus puidetia et pie considerans quod perfidissimi Turci christi nos hostes
 christiani sanguine contumeliositer et iniquum propositum peruenientes prosequentes nil aliud die nocteque querunt, et ex cogitat quod omnia christianorum domus
 sua tyrannide et spurcissime secte subijcere et lege christi redemptoris nostri subuertere. Et propterea idem Sanctissimus dñs noster pro tuitione orthodoxe fidei
 intendit omnino fauente altissimo magna contra ipsos perfidos Turcos parere expeditiones et amplius suos impetere non expectare, concessit omnibus et singulis
 vtriusque sexus christifidelibus pro homini expeditione contra dictos perfidissimos Turcos iuxta ordinaciones nram seu Commissariorum et delegatorum nostrorum man-
 adiutricis porrigentibus ultra iubileum et alias indulgentias gratias et facultates quas christifideles obtinere possunt visitando ecclesias per nos aut Commissarios seu
 subdelegatos nros deputados prout in litteris apostolicis de super coactis plenius continetur. Quod possint eligere confessores regulares vel regulares qui ipsis
 omnibus peccatorum suorum de quibus corde contriti et ore confessi fuerint in sinceritate fidei veritate sancte Romane ecclesie ac obediencia et deuotione eiusdem Sanctissimi
 dñs noster apostolice sedis plenitudine et liberalitate oes vtriusque sexus qui manus adiutricis ad homini opus visitando vel mittendo potuerint ac des et singulis
 non reuocatis casibus quotiens fuerit oportunitate absolutioes et penitentiam salutarem impedere. Necnon semel duntaxat in vita et in mortis articulo ac etiam toties quotiens
 de eorum morte dubitabit. Et si tunc decedere non contingat omnibus peccatorum suorum plenarie indulgentiam et remissionem concedere valeat. Indulgentiam etiam idem Sanctissimus
 dñs noster apostolice sedis plenitudine et liberalitate oes vtriusque sexus qui manus adiutricis ad homini opus visitando vel mittendo potuerint ac des et singulis
 los eorum parentes defunctos aut eorum benefactores qui cum charitate decesserint in omnibus precibus suffragiis elemosinis, ieiuniis, orationibus, missis, horis cano-
 nicis, capitulis, peregrinationibus, et ceteris omnibus precibus, suffragiis spiritualibus et aliis que fieri poterunt in tota vniuersali sacrosancta ecclesia mi-
 litante et omnibus membris eiusdem, ac de omnibus operibus meritorijs que anima ipsos perfidos Turcos assumptes promerentur prout ac si personaliter
 ad homini scilicet expeditiones se conferret ac se exerceret partem imperpetuum fieri. Et ne super premissis a quoquam verti possit in dubium, voluit idem Sanctissimus
 dñs noster quod premissis nris lras tanta adhibeatur fides quanta adhiberet si sub Bulla sua plibea expedite forent. Et qui deuotior in christo
 ad homini sancta expeditiones iuxta summam pontificis intentiones nram seu Commissariorum et delegatorum nostrorum ordinati
 onem per pntes lras sub homini testimonium a nobis traditum approbatur manum potuerit adiutricis. Ideo auctoritate apostolica nobis commissa ipsi vt
 di. tis gratis et indulgentijs vti et gaudere possint et valeat eorum pariter et indulgentiam per pntes. Datum sub nro Sigillo ad hoc ordinato
 Die Mensis Anno dñi Millesimo quingentesimo primo. Forma absolutionis totiens quotiens
 Misereatur tui dñs noster Iesus christus per meritum sue passionis te absoluat auctoritate cuius et apostolica tibi in hac parte commissa et tibi concessa. Ego te
 absoluo ab omnibus peccatis tuis. In nomine patris et filij et spiritus sancti Amen.
 Forma absolutionis et plenarie remissionis semel in vita et in mortis articulo vel verisimili.
 Misereatur tui dñs noster Iesus christus per meritum sue passionis te absoluat. Et ego auctoritate ipsius et apostolica in hac parte tibi commissa et tibi concessa
 Absoluo te primo ab omni sententia excommunicationis maioris et minoris siquam incurrisi. Deinde ab omnibus peccatis contritis confessis et oblitis confitendo tibi ple-
 naria omnium peccatorum remissionem et eadem auctoritate remitto tibi penas in presentis seculo et in purgatorio patendas. In nomine patris et filij et spiritus sancti Amen.

198046

Georgius Synchronus Sess. Porbo Libr.

Sancte Romane ecclesie fidei defensionis
clipeū aduersus waldensū seu pichardorū
heresim. certas Germanie Bohemieq;
nationes in odinꝝ cleri ac eneruatiōez eccle
siastice potestatis virulēta cōtagiōe sparlis
inficiētes. Sanctissimi s̄alexandri sexti pō
tificis iussu. nuper per eximū Sacre pagie
professorez Fratrē Henricū institorez he
retice prauitatis inquisitorē. ordinis predi
catorum. In formam sermonū utilissime
redactum. & libro Georgij Lepptzsch 85.

+
Veritas Vincit
Platinius Lepptzsch
Wittgenauensis me iure
tenet Anno 83

2. Cor. 9.

Quod sibi quisq; sent, presentis tempore inta.
Hoc sibi mensos ent, quum dicat He. Veritas.

Fol. 4

Sermones apostolice sedis cōtra heresim wal-
denſium marchionatū Morauie regni Bohe-
mie occupātiū collecti ex cōmiſſiōe eiusdem
ſedis ab inquisitore heretice prauitatis fr̄e Hen-
rico inſitoris Sacre pagine profefſore et nuncio
pape Alexandri. ordinis predicatorū incipiunt
feliciter.

Subſcriptio
Dilectis filijs ꝛc.

Breuiā deſtinatā a Sc̄tiſſimo dño noſtro papa
Alexādro. vi. inquisitori heretice prauitatis. et
primū eidē inquisitori cū P̄epoſito Rūburgenſi

Bulla apoſtolica ꝛc.

A
Alexander
Episcopus
seruus ser-
uorum dei

Dilectis filijs. P̄epoſito Rūburgenſi Clo-
ſtermburg nūcupato: et Heinrico ordinis
ſecr̄ū predicator et theologie profefſori et he-
retice prauitatis in Germania inquisitori. nū-
cipijs noſtris Salutem et apoſtolice b̄ndictio-
nem. Quia ad paſtorale curā totius Chriſti-
ani gregis meritis nriſ minime ſuffragātib⁹
diſponere diuina miſericordia. aſſumptos nos
fuiſſe plane intelligim⁹. ex eo etiāz nobis in
beato Petro dicto cognoſcimus. Quod ſe quis
meas. et illico vltimas. Et tu aliqui eſue-
tus conſtitua ſecreſ tuas. Expreſſe ab illa
mentis nre cogitātib⁹ intrudere eſpellimur.
vt que piculis noſtri oculis: quod lupi rapa-
ces intrudere et per fenſtra minuat⁹: diſce-
pere ſatagūt: ſalutarib⁹ nriſ p̄ſidijs quātū
poſſumus occurramus. crebris ſiquidez fide-
lium relationibus et querelis certiores int̄os
redimur. in multis Chriſtiani noſtri regiōnib⁹
p̄ſertim in Bohemie regno. ac p̄uincia Mo-
rauię. multos nequiſſimi hoſtis venenis in-
fectos. p̄ra catholica vitates in ſc̄ba blaſphe-

mic proſtrare et in praua hereticorū dogma-
ta impudētē quāſi ſurore quodāz colliſos cot-
ruere. cōtra matrem ſuaz ſanctas Romanaz
eccleſiam. que apoſtolorū Petri et Pauli
ſanguine conſecrata omniū eccleſiarū a dño
primatū obtinuit. ſoleſis artib⁹ et figmentis
inſurgere. Additur etiāz nō vānis timorib⁹
aut leni ſtupida q̄ ſplurimū illarum regiōnū
in damnatas waldenſiū hereses plabāt. Et
cum damnatis ſplurimū alijs heresib⁹. ipſi
q̄ in eterne damnationis baratriū vltro ſeſe
immergentes dei eccleſiaz ſup̄ ſolidam petram
Petri a dño ſicut promiſſa ſeruat edificat⁹
que vnica colūba. ſpūſa pulcra. ſine ruga et
macula. vitis cōdiſus. ſona ſignat⁹. pure
aque viue. merito appellat⁹. Dentib⁹ viperi-
nis lacerare et rabido morſu dilaniare conat⁹
ipſam ſane eccleſiaz impetū. que diſponente
dño ſemper immaculata ſirma inuolubilq̄ et per-
manſit et p̄manebit. hanc vitare diaboli ſis
verſut⁹ et penit⁹ deſtruere moliat⁹. Hos
itaq̄ quibus et p̄ſertim officijs neceſſitas
et gregis Chriſtiani diſcremen. et catholice fi-
dei oppugnato nullū diſſerendi diſſimilātib⁹
aut tacendi locum relinquit. Quātū ad
clamandū inſeſanter et inimentū cladi obui-
am dñm nos exortant. vt morbos huiusmodi
cōtagioſos et peſtiferos a oculis nriſ auferre
mus. ad loca illa Bohemie et Morauie et cā
peſtiferā infectōe ne et p̄ditōne oppugnato
A ij

Olomouc

Konrad Baumgarten – 1500-1502

Početnější repertoár tiskového písma

- Dolnoněmecká textura
- Bastarda
- Rotunda řezaná dle francouzských vzorů
- Signet

Olomouc

1505 založena 1. městská papírna, ale tiskárna až roku 1538

Biskupství zadávalo tisk liturgické literatury Johannu Winterburgerovi z Vídně

Olomouc

Olivetští z Olivetu

- Pavel 1504/6-1531 tiskl v Litomyšli a 1532 v Praze

- Jan st. Olivetský z Olivetu odešel roku 1538 do Olomouce (1538-1547)

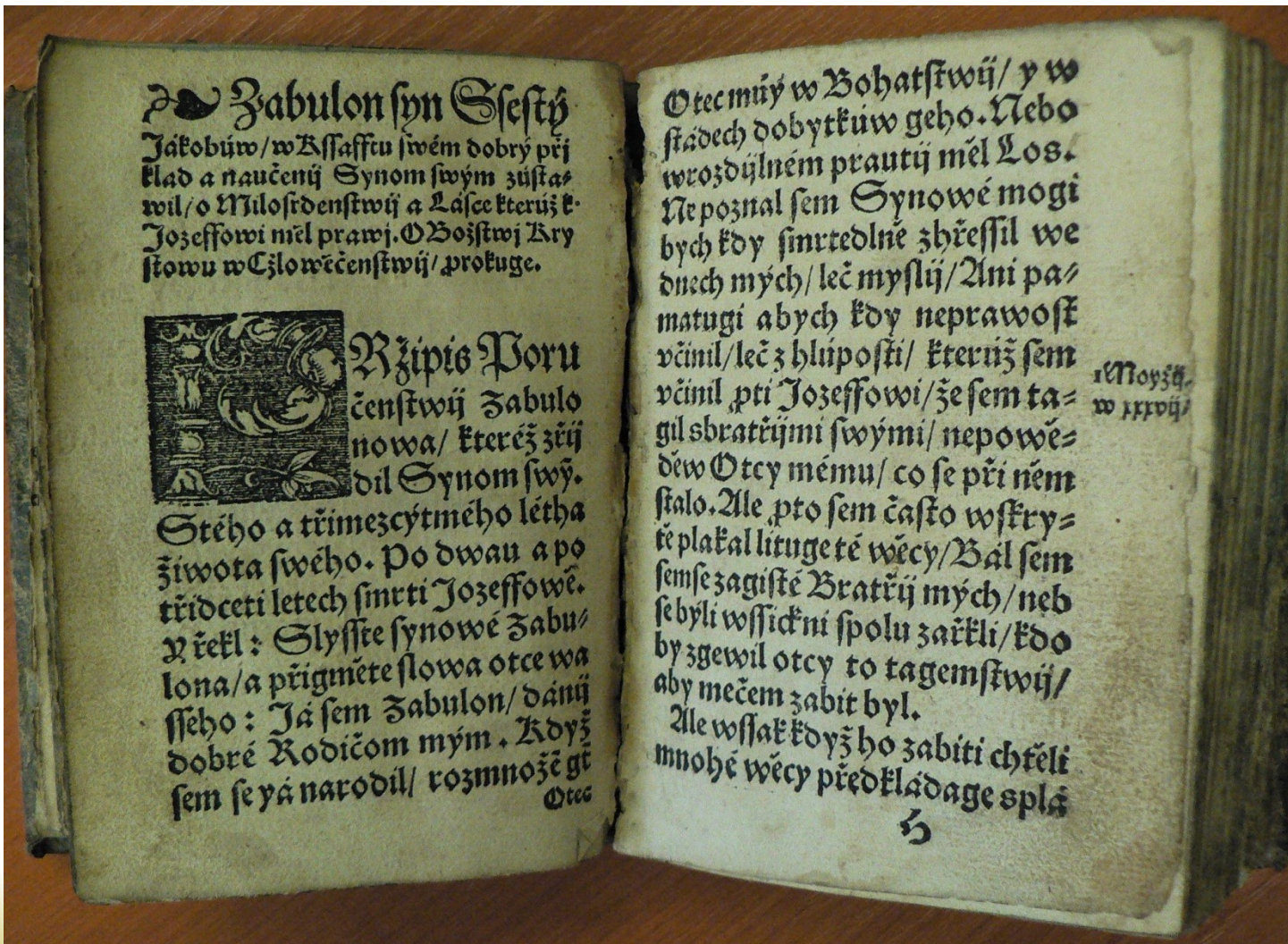
Synové:

Šebestín Olivetský 1565-1579

Jan ml. Olivetský 1576-1584

1590 patrně tiskárna přešla na Valentina Klína

Olivetský a Prostějov - 1544-1545

¶ Predmluwa.

¶ Naprwé se položü
Kterak tito Testamentowé/ a
nebo Břassrowé/ Dwanaći Patrys
archúw synúw Jakobowých/ sau
nalezeni. A skrze kterého učitele
z Řecké řeči/ w Latinský
Jazyk přeloženi.

Wšmi dlabeh
Čas tato Kníž
ka (wyborný čes
náři/ skrze záwisi
a zlost Newěrných Židůw/ pro
gisté a swětle proctwü/ o Kry
stu Pánu spasyteli našsem/ wšse
mu lidškému počolenij za sljbe
nem) zkryta a potlačena byla/
Tak že učitele/ a neb staří wy:

Olomouc

Jan st. Používal heraldický signet a v některých tiscích devízu převzatou od norimberského a plzeňského vydavatele Jana Mantuána Fencla – Spes mea ex alto = Naděje má z výsosti.

1. Tisk v Olomouci – Das Testament der zwelf Patriarchen der Sunen Jacobs
2. Tiskařská produkce: - práva manská, práva a zřízení MM, kalendářů, polemiky mezi českými bratry a utrakvisty, překlady protestantské literatury

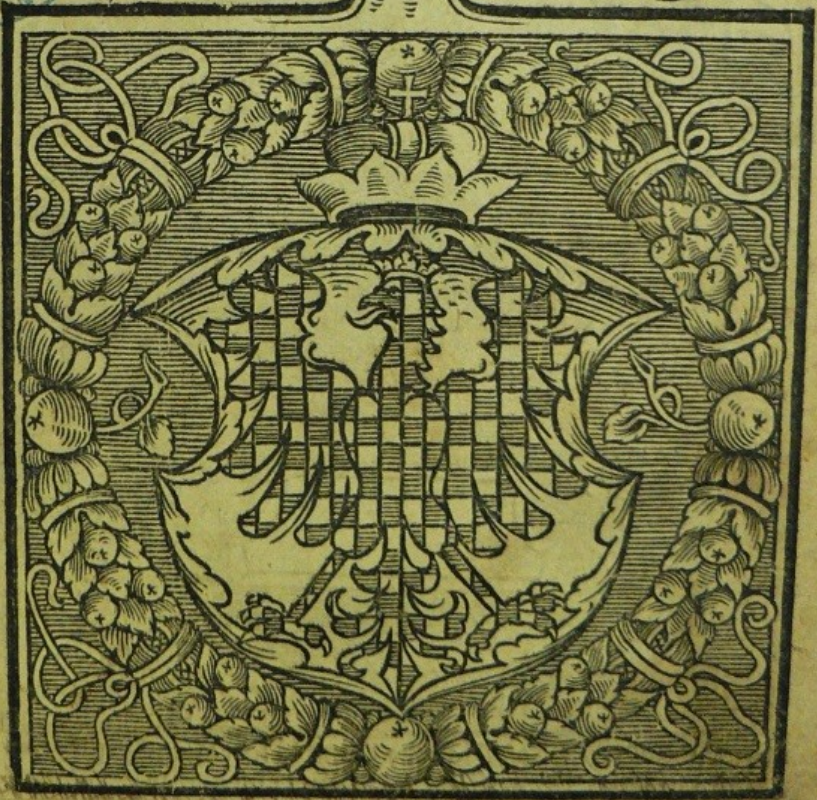
Fiermantle

1546

Prava a Zřísení Margrabství Mo-
ravskeho. wšlowé Natřzene.
a Imprimované Letha Paně.

1. 5. 4. 5.

Nakladě Drozeneho Wladyky Pana Matyasse z Hartonkova
 Mjsto drzjcy Nejvyššijho Pysařstwj Margrabstwj Mora:

Letha od Narozeni Syna
 Bozjho Krysta Pana. Tisecyh o, Peti-
 tisheho, Cjrydcateho, Citvorteho. W
 pondelj Den Swateho Wacława, Dr-
 žan gest Snem Obecny w Meste Brne.
 Na kteremz to Snemu od Staruow / Pansteho / a
 Rytijsteho, Margrabstwj Morawsteho, wydani sar
 kwyhledani a napravowanij z Starých y Nowých ži-
 zenij k Sprawe Sandu žanstemu, nalezytých y gnych
 čym se Lide, přj Prawe y wginem spravowati magij.
 Drozenij Panj Pan Jan Žerotijna, na Straznicy, Nej-
 wyššij Komornij Margrabstwj Morawsteho. Pan
 Jan Zagumac z Kunstathu a s Gewissowiz, na Tarwkoz
 wicých, Nejwyššij Sudij rehoz Margrabstwj. Pan
 Wyljm Kuna z Kunstathu, na Hradku. A Drozenij
 a Statecnyj Rytijy Pan Wyljm z Wickowa a na Cym
 burcu, Nejwyššij Hoffrychty Margrabstwj Moraw-
 steho. Pan Jan Staršij Kropač z Lewedomij, na Litn
 čycých. A Drozene Wladyky. Pan Jan z Aštřizl, na
 Buchlowe. A pan Matyáš z Hartonkova, Mjsto drzj-
 cy Nejwyššijho Pysařstwj Margrabstwj Morawsté-
 ho: A ti aby se s Geli w Meste Brne, o Posudku, přj ča-
 su Swateho Martina. Kdež pať naten Den, tizj Panj a
 z Rytijstwa, do Brna se s Gedauz, Staré y Nowé žtize-
 nij přehlednauce. A to kteréz se gest w Meste žnogimé
 Letha pane Tisecyho, Petisteho, Třjdcateho, Pateho,
 w Středu poprwonij Nedeli w puoste na Snemu Ober-
 njm w přjstnosti, Nejvyššijho Knijzete a Pana Pa-
 na Ferdynada Řijmskeho, Vhersteho, Cjesteho, ic. Krá-
 le. Inffanča w žyspanij, Arcy Knijzete Raufsteho, a

Vřadu wyssel/ než by Právo tomu dowedeno bylo. Tedy
dy Dedicý geho/ zgeho Statku zase ty Peníze Vředniťku
ginému/ ponem/ a neb giným/ magij wratiť / Aby tento
Dwogých Peněz zase ogednu Pěť nedáwal / než by doz
wedenj měl :

o Winnych Práwých Panských.

Panij pozwoťale po Mužjch swých / své Právo
Wenne magij / na Statcých Mužuo swých předewssmi
mýmo wssěťy gine Dlužnjky / y wssěťy Tápady / a dá
nij Margrabská / neb odgetij mocy / neb Zámku Waleč
ně dobyť / ony swěho proto neztratiť / a Právo křowěnu
magij / y k Swrchkě / jakožto k Wozu / Woznjkě lepšijm
k Luozy a Posteli / kdež s Mužem swým Lehala / a polowi
ce Posteli / a polowice nechati . Než s Luoze načemž / Le
hala napřed / a Třetinu Dobyťka / což Kopyto / dělji / a nad

to což gij Muž odginých Statku poručij / a Klendy / což
našwe Hlawě / Rukno / neb žiwote Ženskú přípráwu / To
sfla / To Panij Panské / na Swrchcých byti má :

o Winu Zemanky.

Alle Zemance / tež Weno / na Statku Swobodně ži
stáwa / jakož se našoře Púffe / a stratiti geho nemuož . Ale
na Swrchcých Woznjkě gij / Práwa dáno byti nemá
Postele / niž napřed / než polowice / a tež Třetina Dobyťku
což Kopyto / dělji / Sukně / Šatý / a přípráwa gegij . Ale
Klendy / Mužowý / od Strěbra / a neb gineho Klénohu /
to gij nepřijslusij . Leč gij Muž / což Listem / a hodný swě
domijm poručij :

1538
V. 8. 8. CA. 362

Práva Stavská

¶ Letha Dana našeho Česukrysta Syna Hošp
ho. Tisyryho. Pécisteho. Trzydcateho. Osmeho.
Tlačeny su tyto knihy w Slavonem Měste Olomi
ry skrz Jana Olivetského siberzmantij. Nakladě
Duoštoguého v Bose Dce Dana pana Stanilla
wa Biskupa Olomutského geho milosti i.

1538.

Dby kto někomu wdnom geho. zbrogij geho přemohuj
nespravedlivě se vvažal. Přemoženy před kraalem a neb
saudec zemským k třechožto saudu ten duom přislussij. žalowati
má. naduom swuog prawem se nawracujje. Saudec má
gemu Saud věmni. a gestli žeby gemu nebyl wrácen. tehdy saudec
ce wewssecten ten statek wvazati je má. kteryž * ten má. a má geho
taky potříkat. a pohnatí k třem saudom. a gestli že se ten postavij
bez kletu. tehdy wte při sanditi má yafz práwo gest. totiz gestli
že křiwdu a neb moc gemu věmni. tehdy geho sanditi má yako lau
pejnija. Na také takoweho wssetečníjka ten komuz se křiwda sta
la newznáseggje na saudec. gijti kdezby geho koliwěk dosáhnauti
mohl a k saudecy přiwěsti. Toho wssého casu dokudžby něko
mu duom odyatý proti pswu držán byl. nemuož žádný z něho wis
mni. ani w věcech kterež se pō niem zbehly. ani w věch kterež se mezy
tjm časem zbijhagij. pto že ge° w swé mocy nema držitel pořadný

* Totij kteryž
duom odgal

Kterak nadomy a zamky naalesowe se wynaaslegij:
kapitola: CL:

Estli žeby ktery duom a neb ktery zámeč skrz nález byl potu
pen. tehdy saudec nayprawitřat wen vdeiti má. a potom
gimj ude s sekýrami k němu přiskočiti. a ten duom neb zámeč roz
sekatí a szemij stownati magij. tak aby duom neb zámeč nad zemí
wssecten sražén byl. Než nema býti wypalen. také nema ká
menij ani dřijwij. a neb což koliwěk w něm bylo odtud odwezeno
býti. neb odnesseno. leč gest co wěcy laupezem wzaty ch. a neb w kra
dených doně° wnesseno. wty se saudec wvazati a ge showati má
dotud ažby ten přissel. ktožby oně prawem chtel státi. A
gestli žeby zámeč byl. tehdy přikopy ryčimí a takowými přijpra
wami vyplněný zasypány a wyrownány býti magij. A wssick
m kterež k tomu saudu náležij neb držení swa magij. magij zatěv
dmi takowého zamku pomahati bořiti nakladem swým. ac gestli
žeby k tomu byli powoláni skrze saudu posla:

Kto by w saudu naales wynaasleti měl:
kapitola: CLII:

Dež kosselé sa. ti nálezý wynaasleti magij o každě wěcy a žá
dný gny. Saudec a kosselé. ani čepci. ani čepic. ani klobau
kno. ani rukawů ani kulek miji a magij. Plassity magij narame
nech miji. magij také býti bezbroge. lečby ge potřeba aby zbroge

* Totij když sa
dij

měli nutila. Nálezy což se žiwotno lidských dotyče wynaasleti
magij křezliwij a lační. To prawo ge což se lidského těla doty
če. že nález wynaaslyn nema býti kdyžby gij kto gest a neb pil. neb
ani gijsti ani pijti nema. ktož má saud věmni. což se těla lidského
dotyče. a to wewsslech saudech má býti zachowawano. Ktož
by pak maly kausel súdek. a potom nález na člověka wynest. ten
před Bohem těm lidm wmen býwaa:

Kdyby žena některa smužem byla rozwedena:
kapitola: CLIII

Estli žeby žena smužem byla rozwedena. proto před se wě
no swé + obdržuge. kterež gij muž do žywosti gegij naswé
wlastním statku anastawenij nanem postawenem dal. a což koli
wěk statku kmužy přinesla. to (ačby bylo před rukama) s sebau od
weze a odnese. Gestli že gest mowity statek k němu přinesla. teč
gey s sebau odněsti má. Než gestli žeby ten statek byl stracen. a to
by yafz pwo ge prokazáno býti mohlo. musy ona bez toho statku
býti. A nastwij žena po smiti manžela swého miji muož. gestli
žeby žádného Ma dedice nebylo. Pak kterak by to býti
mohlo to se nacházý w knihach práwa Nanskeho:

* Kromě kdyby
byla procýslož
stij odchnama

**Kterak by žena sdietkami swými statek swuog roz
deliti měla:** kapitola: CLIII

Dby ženě manžel gegij Vmčel. a ona by w statku vmčeho
manžela swého. mčmž se nedělisse. dšauby neb křatky čas
zuostala sdietkami swými. kdyžby se potom deliti chtel. žena wě
no swé naypraw bere. A gestli žeby mowity statek vmčeho gegie°
muže zuostal. okteremžby on nasimtedne posteli poručeníw a
křassetu newčiml. ten statek gednostyne rozděl býti má ženě a dě
tem. A má zadussy vmčeho yafz obyčey gest věmno býti. Než
gestli žeby otom statku Manžel zadržaweho žywota křassit vcy
ml. ten křassit staafy a pewný býti má:

Debittwic: kapitola: CLIII.

Estli žeby kto děti měl. a zmich gednomu neb wije začiwno
sti swé z statku swé° mowiteho kdyžby swadebnij wmluwy
měl. a yafz díel a opatření dal. a potom by vmčel. ti děti w statku
B ij

1484 97704

Obvyčeje Prá

wa / Řády a nebo Zvy-
kosti / wšech Náródu.

Skrze Jana Hubána / přitg-
meným Czecha / syc Němce / z mnohých nez-
wznessenagšých Scribentuo / neb wypisowateluo
takowých wěc / w hromadu sebrané : Každému w
přijmnému Czenáři w tom oblíbenij magičejmu /
čyjtáníj netoliko potřebné / ale také velmi
vžitečné a potěšytedlné :

Z Latinské Řeci w Českau přeložené skrze
Jana Drotického w Kroměříži.

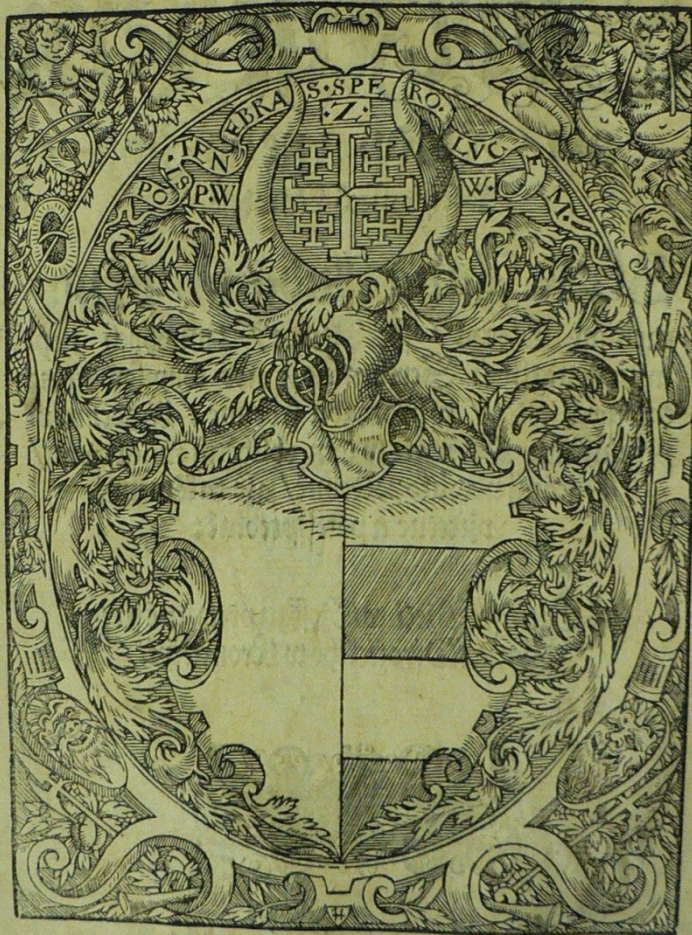

7631

Wytisřtano w Holomúcy v Da-
na Olivectského.

1579.

VII
a
76

Předmluva.

Droženému a Statečnému

Rytíři / Pánu Brankovi z Witzlowa a na By-
střicy pod Hosteynem / Pánu mně Laskawě přížnivému / z.
Služby své powolne / s winsfowwaním wšeho dobre-
ho / a s naležitau uctiwostí wzkazugi.

Donieważ netoliko Swato-
swata Piśma Biblicka / ale take Knihy
a Spişowe Mużu w Swobodnych
vměnych wysoce wznesenyh / a wes-
litau mandrostij nad giné obdaer-
nych / Philosophuo / Orátoruo / a
Hystorij Spişowateluo / y giných
mnohých / gegijchto Spişuo slawné
Pamatky pozustawagij / o tom wy-
wyswědęgij / że Człowek na tento Swět / ne k zahalkám a k ži-
wotu zhowadilemu / leniwému a prázdniwému / ale zholá k prá-
cem užitečným a prospěšným / w nichžby wšecken běh žiwota
swěho / pokudžby neyweyšše býti mohlo ztráwil / a zwláště
w těch kterězby se netoliko k prospjwánij sobě samému a swym
Něssuom / ale k Obecnému dobremu buď wšech Lidij wespo-
lě / a nebo na díle některých gistých Kragin / Měst / nebo Obe-
y take Osob hoditi mohli / na tento Swět zplozen býwá Drože-
ný a Statečný Rytíři Pane mně laskawě přížniwy : Nebo
o tom (at toliko některých málo duowoduo z Piśem dotknú)
w Knižách onoho wysoke trpěliwosti / a welkého zkuffenij
Muže Joba Swateho w položenij pátem napsáno se nachazy :
Człowek (prey) ku práci rodij se a Pták k letanij. A w Kně-
hách Příşlowij we dwanácte Kapitole : Ten prey kóz prá-
dnij / neybláznowěyšíj gest. Tež w Knižách Eklezjastyku
w gedenáctém položenij Piśmo dñj : W pracech twých zstarey
se. Onen pak welké weymluwnosti a (w takowych wěcech)
wšy lůbeznosti a otkrásy puowod M. T. Cicero, doswědčením
swým toho ku památee pozustawil / že we wšech wěcech Lid-
ských nic slechetněyšího / a weyborněgšyho není / jako Obe-
cnému dobremu prospjwati / práwě / wedle řeči Platona Mu-
drce znameniteho / že Lidé ne sobě samým / ale take ku prospj-
wánij (a nebo k ozdobe) wlasti své na tento Swět se roditi ma-

Olomouc

Šebestián Olivetský

Nowiny vo Jeho římském císařském Majestátu etc.
Válečným lidu v Spišskej zemi (Olomouc 1565)

Nowiny neslýchané strašlivého povětrí a oblaku
prolomení ... okolo města Kremže a Kamenice v
Rakousích (Olomouc, 1580)

r. 1571 tiskl i v Kroměříži sněmovní artikuly

Olomouc

Jan ml. 1576-1584

Luteránské zpěvníky Jakuba Kunwaldského Kancionál český (Olomouc 1576) a Nešpor český (Olomouc 1576)

Poslední tisk – O poznání církve svaté knížka velmi pěkná (Olomouc 1584)

Spis vyšel po r. 1580, kdy byl vydán mandát Rudolfa II. O tom, že v Olomouci má pracovat pouze tiskárna B. Milichtalera

Olomouc

Jan Günther Prostějov 1544-1553; Olomouc 1554-1609
+ nevlastní syn Bedřich Milichtaler - až 1612

Konfesijně vyrovnané tisky, katolická produkce
převážila až za Milichtalera

Vyučil se v Norimberku u Leonharda Milichtalera, po
jeho + r . 1540 vyženil s jeho vdovou Markétou tiskárnu
a nevlastního syna Bedřicha.

Z Norimberka se r. 1544 přestěhoval do Prostějova
(působí do r. 1553)

Prostějov

Ze starší literatury nepodložené zprávy o tiskárně moravského vladyky Jana Dubčanského ze Zdenína – měl použít vybavení Hubmaierovy soukromé tiskárny z Mikulova.

Věrohodný počátek až s Janem Güntherem

V jeho prostějovské dílně pokračoval po r. 1554 jeho bývalý korektor Aorg, až do roku 1561

1568 tisk Pavla Hájka – Malej catechismus, navedení nebo krátká summa pravé křesťanské všeobecné katolické víry

1602 – z Krakova přišel Jicchak ben Aharon Prostitz

Další dílna až 1862

Olomouc

Jan Günther

První vypracovaná ediční politika oproštěná od konfesijní orientace a zájmů

Kniha dostala charakter zboží

Začaly poprvé převládat tisky světské

Pro olomouckou tiskárnu zakoupen nový písmový materiál, zápůjčky štočků, tisky typograficky jednodušší

Tisk spisů hospodářských, teorie hudby, knížky lidového čtení, školní učebnice (slabikáře), dvoj- a trojjazyčné slovníky

Převedení textů z němčiny do češtiny

Olomouc

Jan Günther

V Prostějově 35 titulů

V Olomouci 56 titulů

Cca 60% soudobé moravské knižní výroby

Vydané české tituly nalezneme i v norimberských tiskárnách Peypuse a Milichthalerů z 30. let.

Doloženy i reedice starší domácí produkce

9.

Slawia Jozeffa.

O Walce Zidowské / Knihy
Sedmery. Knihyžto na-
před Život Jozeffuo!
Od něho samého sepsané/
gest přidán.

Proti Apionowi / Knihy dwoge.

In O Dučednictwíj Dachabeyšských / Moravia
Knihy gedny. /

Nyníj teprw wšeckny w Českau řeč z Latijnské
přeloženy / od Pawla Aquilina Hradeckého.

M. D. L. III.

Prostějov

G Zidowstwu Bogi

ce/ami na žadném z vrchných swých/genzby ge od to^o zdržoval/nas
přestáwo aguce. Lotrowstwij pak gich a bauřenú/negafy Dyneti syn
Elezar/a Alexander/wrchnij byli. Kteržto obořiwse se na Pome
zy Abrahatenstě kraginy wpadli/napořad mordowali/a žadné^o wé
ku lidem neodpaussřeli/y Městečka také wypalili. Kománus pak sly
še o těch wěcech/pogaw s sebau gedno Wogsto gūzdeho lidu/kre
řez Sebastensfě slulo/aby nápomocen řem gěz mordowali zagaw/
táhl. A tak z těch mnohé křerž byli Elezara následowali byli byl
wice gich také žbil. A ginému pak množstwij/křerž k hubenij koncín
Samarstých se wydalo/wrchnij z toho národu z Geruzaléma wy
stli/a gřuce odijn žiněmi/a posypawse popelem hlavy/proslyli aby
od pšewzetij přestali/a aby mřtjce se nad Samarstými/křerž Ge
ruzalensfě Křijmanú w nepopauzeli/aby se také sinilowali nad wla
stij swij/y nad Chrámem/nad syny a manželkami wlastnjimi/a aby
wšech wěcy swých spolu w nebezpečensfě w ne vwozowali/a p pom
stú gednoho Galilegstěho/wšeho množstwij k zahubě nepřawowa
li. Tem řecem powolowse žide/od pšewzetij přestali. Mnozy pak
toho času k lotrowstwij se wydawali/yakož řemě to obyčejné bý
wá/že času potoge nezbednost rostě/Sřerze křeržto lotrowstwij/po
wšij kragině laupeže pwozowány byly/a geden každý z smělých/ná
sly giny m činil. Tehdy wrchnij z Samarstých do Tyru/k Numi
stl nad řemi křerž kraginu gich hubili. Přitomnij pak tu byli také
z Židuow Drozenij/a Jonatas syn Ananú/wrchnij z Knězij/žalobě
odpřrage wřazowal/že počátkem bauřky Samarstij byli/křeržto
neyprwe mord wčinil: přičinu pak zahubě křerž se stala/že dal Ku
manus/křerž p počátku nad puwody mordu nechřel mřtjti. Tehdy
Kwadřatus za tím obogij řirany po odložil/práwe/že řdyž se dosta
ne do těch kragin/pilně se chce na ty wšech ny wěcy wyptati. Potom
pak pbraw se do Cezarij/wšech ty křerž Kumanus žiwě zagal/v
křizowati dal. Odtud řdyž do Liddy dostal se/znowu slyšel nářij
kánij Samarstých/A powolaw z Židů osmnácte mužij/o křerých
se dowědel že wčastnjicy té walky byli/sřtjnati ge dal. Dwa pak wř
chnij Knězij/Jonathu a Ananyásfě/a syna geho Anana/y některé gi
né židy Drozené/křerž Cysari poslal. Těž také y z Samarstých/gedno
ho každého z Drozených. Rozkázal také Kumanowi/a Celerowi
Seyrbmanu/do Křijma se plawiti/aby počet wydali Klandyowoi/z
těch wěcy křerž w kragině té pwozowali. Když ty wěcy tak nářij
řet Přefině swětjýchho/bezewšfě Kumana a Samarstě byl pak
Cysar pak w Křijmě wyslyšaw bauřky do Antyochij se nawrátíl.
tu přitomnij také Agryppa/s welikú snážnostij židowstú Při zastá
wage/

o spunto
wanij Lot
row.

o Swadř
towi Syr
řem žpř
wcy.

Kniha Druhá.

wage/neh y s Kumané množy znamenitij lidé stali) wěypowěd wěi
niw na Samarstě/ti z nich neyprozeněstij rozkázal zamordowati/
a Kumana z Zemij swých wypoředel. Cetera pak haytmána swěz
zaného do Geruzaléma poslal/a židuom k zamordowanij dal/aby
přes Město sineycen gřa/sřtjat byl. Potom Felica Pallantowa bra
tra poslal do židowstwa/křerž Chalecody na Kralowstwij wěřstij p
řadil/daw mu také tu kraginu křerž Felicowa byla/genz byla Trá
chonystá/Bathanea/a Gaulanytis. Přidal pak také Kralowstwij
Lysanye/a wladářstwij křerž Wárus zprawowal. Sam pak tēja
nacte lech/osm Měřcúw a třidceti dnuw/zprawowaw Cysarstwij/
wřel. Náměřka po sobě Nerona zanechal/křeržto s radau mař
želky swě Agryppiny/na Cysarstwij wolil/A zagistě mage wlastnjij
ho syna Britannyka/z Měřsaljny narozené/totij/z prwněstij má
želky/a Oktawij dceru/křeržto sam za Nerona/syna swě druhé má
želky/wdal. Zplodil pak z Agryppiny Antonij. A Nero zagistě/yak
řerze welikost sřestij a zbožij zle sobě wedl/a yak bratra swěcho y má
želku/y také matku zamordowal/po nich z nad wšemi swými přijbuz
nými wřkutnost swu pwozowal/a yak naposledy řerze nerozum/kř
řerž křeržstwij a gegich Uměnij se dostal/wěda to býti k wypořowanij
obřijně /radegi toho mlčenijm pominu.

Oriel Bla
dyš na 19
číněh/řes
řij widow
řtwn žle cho
wali se.

Blaudy
13 let gř
a 30 dn

Nerona
řerž Blaudy
uw.

Nero
XIII

G O bauřkách w židowstwu/pod zprawau Felicowau.
Kapiola Swanářá.

Břatjím se tehdy k wyprawowanij těch wěcy
křerž on proti židom pwozowal. Měřstij zagistě
Armenij k Kralowanij Arystobulowid dal/Herodeso
wu synu/křerž Kralowstwij pak Agryppowě čtyři Mě
řta přidal/s Polemi/křerž k gednomu každému z nich
naležela. Totžto/w Pereij kragině/Abjlu a Juliadu /w Gallegi
pak/Tarychij a Tyberyadu. Ostatek pak židowstwa Felicowi křerž
wowánij poddal. Ten Elezara Kniže lotrowstě/křeržto za XX
let tu kraginu byl hubil/a gině s nim mnohé zagal/a do Křijma swá
zané poslal. A giných Lotruw křerž wřizowati dal/a w společně ne
šlechetnosti postřizených gegijch rowar yssuow/bylo řemě nečijně
množstwij. Když pak tak ta kragina wyčřtěna byla/ginj Lotri w
Geruzalémě powřtawali. T pak Měčnjicy slauli/w yasně dni/a w p
řted Měřta/sem y tam/wšelike lidi bigijce/Obzwlářřně pak w dny
Swatečnij/přesřowali se mezy lid obecnij/Měčnjky křerž pod ođe
wem magijce/Těmi nepřátely swě bili/Potom po apudu těch lidij/
oni mezy ginými p tu nešlechetnost nářijkali/Sřerze křeržto leř bez
podeženij byli/a dlauh se tagili. Neyprwněstij zagistě od nich Jo

Ant. 10.
Kapi. 11.

2

Felicow
zprawcy ži
dowstwm.

3

Měčnjcy
proto slauli
žerřatřeme
řdy přij sobě
nosij gini
žadně mor
dowali.

ELEMENTA
LATINÆ AC BOIEMICÆ
LINGVÆ.

Začátkové / Latinského / y
Českého Jazyku.

Impressum Olomuncij, apud
Ioannem Guntherum.

Tiskeno w Holomúcy / v
Jana Günthera.

M · D · L V ·

Olomouc

A B C D
E F G H I
K L M N
O P Q R
S T V X Y Z

A B C D E F G H I
K L M N O P Q R S
T V X Y Z

a b c d e f g h i k l m n o p
r s t v x y z

Alphabetum Latinum.

A B C D E F
G H I K L M
N O P Q R S
T V X Y Z Æ

a b c d e f
g h i k l m
n o p q r s
t u x y z

æ
r

Ab	eb	ib	ob	ub	y	æ
Ba	be	bi	bo	bu	i	u
Vb	obs	bla	ble	bal		
Ac	ubs	bo	bli	bel	ha	
Ec	anc	bu	blo	bil	te	
lc	enc	ca	blu	hos		
Oc	inc	ce	cla	fus		
Vc	onc	ci	cle	bar		
Ad	unc	co	cli	be	bē	
Ed	ans	cu	do	oc		

æ

Adriannij yallingeniij posejov Alimij list 15. 64

Kniha Bez-

Catalogus *inscriptus*
sa Syracha / ginaf Eccle-

siasticus / w kterézto zawrřina gsau vrřšená napomenutij / a předkládagij se wssechnem Lidem pro sřpěšna naučenij / yakby se gedentazdy w swem Powo-
lanij (jivo gsa na tomto Swetě ctně a slechetně) chowati mel. A Summau Kniha

Collegij Societate Lib. *1624*
tato slauti muže

Zrcadlo pobožnosti / Ctno- sti / Kázně y Počestnosti.

Ztě Chudij a sprostnij Hospodari y ginij
Zpracowé Czeladky / mohau sobě Naučenij brati /
yakby sami se při swem powolanij / při swých pracech / před-
tem ku **panu Bohu / k swym Bliznim /** y ke wsem tem / ge-
sto k gich Zpracowám naležegij / Pobožne a naležite chowati
meli. Gest pak **w Dazy Czesky a Temeckého** přelo-
žená / a k prospěchu y k wzdelanij wssech-
nem wuobec wydaná. . .

Leti M. D. LXIII.

HISTORIAE
REGNI BOEMIAE,

DE REBUS MEMORIA
DIGNIS, IN ILLA GESTIS, AB INITIO BO-

iemorum, qui ex Illyria venientes, eandem Boemiam, in medio pro-
pmodum superioris Germaniae sitam, occupauerunt. Libri
XXXIII, ex fide tandem narrationeque historica scripti,
absolutique, & in lucem iamprimum aediti, sat vides
licet cito, si sat bene.:

Cum gratia & Privilegio Sacrae Regiae Maiestatis, ad sexennium.

ANNO M·D·LII·

ratum, totiq; & tantis virtutibus ornatum parens tuus, te iuuenē adhuc,
ipse nondum senex, regni Boemiæ, consortem fecerit, latis Boemis, p-
uidentiamq; parentis ore pleno laudantib⁹, quod sibi per tempus auxi-
lium, fessis olim rebus, adsumperit, eademq; opera paci, & securitati re-
gni prudenter consuluerit. Cæterū quando plurimum refert, mores q; q;
populi, cui præfuturus es, cognitos habere, ipforumq; Regum, qui an-
te te regnarunt, res gestas, velut in speculo, intueri, vt videas, quos sequi
deceat, quos item fugere oporteat, quorum vtrumq; exemplis, multo
promptius, quàm etiam disciplinis, ediscat. Quia exempla sicut ad fidem
faciendam, ita ad imitandum habentur efficacissima, potentissimaq;. Nō
absurdè fecisse mihi videor, quod Historiam Boemiam, à me scriptam,
quæ talium exemplorum, in vtramq; partem, copiam vberem suppeditat,
nuncupatim tuæ maiestati dedicauerim. Ad te namq; maxime per-
tinet, nota habere, quæ apud Boemos gesta sunt, q; in Boemia regna-
turus es, præsertim quando extra vnum nempe Æneam Siluium, nemo
extet, qui de rebus Boemis scripserit, quem lector paulo elegantior les-
gere, citra fastidium queat velitq;. Sed Æneas quoq; velut extraneus,
sermonisq; Boemi ignarus, dum incuriosius dicenda inquirat, ac multa
de ijs negligentius præterit, admonuisse cæteros visus est, vt accuratius
scriberent. Quod igitur ad curam veritatis eruendæ, quæ præcipuè
ab historia postulatur, attinet, illam ego omni studio persecutus sum, ne
mea negligentia, vltiq; loci possit accusari. Sed an sim assecutus, tuum,
optime Rex, iudicium erit, quem summum Iudicem, nuncupatione huius
voluminis, mea sponte, voluntateq; mihi elegi. Ab electo autem, &
summo Iudice, nulla prouocatio, quo magis æquum te, atq; ppensum,
præbere mihi debes, atq; ita facturum esse confido. Nam vt gratis
am huic ipsi volumini, ex tempestiuitate quoq; conciliarem, sic opus ali-
quoties interruptum, ac ferè tedio scribendi neglectum vrgebam, ut illo
potissimum tempore illud absoluerem, quo regnum Boemiæ, coronas
bundus inires, vt hoc saltem, haud intempestiuè, de toto libro possim
dicere: Munus exiguum, sed oportunum. Gratia namq;, sicut ille ces-
cinit, cum fieri properat, gratia grata magis. Vnum vereor, ne aures ni-
mis delicatas, verba quedam noua percussa moneta offendant, vt sunt,
Dux, Marchio, Comes, & si qua alia vocabula ignota aut aliter vsur-
pata erunt, quæ tamen vsus assiduus, passim iam à Latinis quoq; vsur-
patus, ita terit, retinetq;, vt sine confusione ordinum, dignitatumq;, & lo-
corum, vix tuto illa auferri de loco suo queant, ne obscura videlicet, pro
claris substituant. Nulla autem verba magis historia amat, quàm apers-
ta dilucidaq;, & ea maxime, quæ in vsu habentur. Sed ista quoq; iudi-
cio tuo stent cadantq;. Reliquum superest, Indulgentissime Rex, vt præ-
ter hanc historiam, in qua proculdubio, & vtilitas, & voluptas, legena-

tem te delectabit, me insuper, studiaq; & officia mea oia, in manus tuas
Regias promptissimè tradam, supplexq; Maiestatem tuam rogem, vt ea
benignitate, & indulgentia, qua coepisti, toto tibi pectore mansipatum,
pergas iugiter profequi. Viuat valeatq; Maiestas tua, & cum Rege
seniore, ita senex regnes, ut semper videare, patris vitam, & mores gnis-
lari, cum hac paterna benedictione: Ecce odor filij mei, sicut odor agri,
quem benedicit Dominus. Scripta in arce nostra Cremisurienſi Anis
nō à natali die Domini. M. D. LI.

EIVSDEM AD LIBRVM.

Nusq; tutior esse mi libelle
Quam domi poteras, Domus quod aiunt
Semper optima, semper atq; amica
Ast forinsecus infidelitatis
Prorsus omnia plena, Non ab ipso
Hospes hospite, non ab inquilino
Vicinus, satis est vbiq; tutus.
Tu verò hoc nimium sapiſ, quòd hinc te
Translaturus ad alteros Penates
Diuerticula trita non requiris,
Sed Regum atria seligis, patrono
Nixus Maxmiliano, ad astra nomen
Cuius nunc volat, altiusq; deinde
Cum pennas Aquilæ induet volabit,
Hoc sub vindice, tantum abest, vt vlla
Possit lingua tibi nocere, ut omnes
Prolixè faueant, suo ore quisq;
Laudantes Dominum tuum, ac patronum
Cuius auspicio, tui potestas
Facta est omnibus, Etsi enim vni ad ausam
Tantum mitteris, omnibus legeris
Tam omnes Maxmilianum amant, legentq;.

Náměšť nad Oslavou

Nekatolický knihtisk:

Kašpar Aorg, 1533

Jan Pytlík a Matěj Pytlík z Dvořiště 1533-1535

Po smrti tehdejšího majitele panství (Václav Meziříčský z Lomnice) další tiskařské aktivity nepokračovaly

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská - 1562-1578 (Ivančice), 1579-1619 (Kralice),
1629-56 (Lešno)

Pod ochranou Pertolda z Lipé a jeho manželky Zuzany z
Boskovic

Před etablováním tiskárny kontakty s ideově spřízněnými
tiskaři – Kašpar Aorg, J. Günther, Mikuláš Klaudyán, P.
Olivetský z O., Alexandr Oujezdský, Pavel Severin, a s
tiskaři z německy mluvících zemí

Po roce 1547 přesun bratrských tisků z Čech na Moravu,
ovšem zakázka na Šamotulský kancionál směřovala do
Polska (1560-1)

Část vybavení koupena od Oujezdkého, tiskárna zřízena na
popud Jana Blahoslava v jeho sídle - Ivančicích

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Tisky kvůli utajení neopatřovány úplnými impresy

Těž používán papír bez filigránů

Tiskaři – Václav a Zachariáš Solín (Ivančice), Samuel Silvest a Václav Elam (Kralice)

1620/1621 byly Kralice přepadeny a vyplněny císařským vojskem, tiskárna byla r. 1622 ukryta v zámku v Náměšti nad Oslavou, 1629 převezena přes Přerov do Lešna

V Lešnu se nemusela skrývat, pod správou JAK byla přičleněna k bratrskému gymnáziu

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

V době moravského působení tiskárna pracovala jen pro vnitřní potřebu jednoty

Jediný text určený širšímu publiku – Vyznání víry svaté katolické všech tří stavů Království českého ... pod obojí přijímajících (Kralice? 1608)

Průměrně tiskla 4 a v Polsku až 10 titulů ročně

Ivančice – 17 titulů

Kralice - 70 titulů

Lešno – 160 titulů

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Jednotlivá vydání, i když nesou stejný název, se liší textově i typograficky

Vedle „velkých“ vydání bible a kancionálů bývala pořizována i cenově dostupnější vydání

Pro šlechtické mecenáše vznikaly „bibliofilské“ exempláře

O nákladu máme jen minimum zpráv, např. 1. díl Kralické šestidílký měl náklad 2000 exemplářů

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Tiskárna disponovala patrně jen 1 lisem, písmo bylo odléváno zřejmě přímo v tiskárně

Ediční plán:

Hlavními díly bible a kancionály

Na dalším místě apologie, konfese, modlitební knihy, perikopy, postily, literatura liturgická, pastorační a vzdělávatelská

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Bible:

- Nový zákon (v Blahoslavově překladu z řečtiny; Ivančice 1564 a 1568, nová redakce Kralice 1593-1954, 1596 a 1601)
- Šestidílná Bible česká (Kralice, 1. 1579, 2. 1580, 3. 1582, 4. 1587, 5. 1588, 6. 1593-4)
- Žaltář Davida svatého (Kralice 1579 a 1581)
- Jiřík Strejc Zábřežský: Žalmové aneb Zpěvové stavého Davida (Kralice 1587 a 1598)

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Bible:

- Jednodílní Bible česká (Kralice 1596 a 1598)
- Biblí české díl šestý totiž Nový Zákon (Kralice 1601)
- Rejstřík Písem svatých (Ivančice 1563, Kralice 1597)

Liturgické příručky:

- Služba křtu svatého (Kralice 1580)

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Literatura hymnologická:

- Písně duchovní evangelitské (Ivančice 1562-64, po 1564?/69?, 1572, 1576, 1577?, Kralice 1579?, 1581, 1583, 1587, 1594, 1598, 1602, 1615 a 1618)
- Micheil Weiße: Kirchengeseng, ... (Ivančice 1566, Nürnberg 1580, Kralice 1606)
- Písně pohřební (Kralice 1586 a 1615)
- Rejstřík písní duchovních (Ivančice před 1579?, Kralice před 1599?)

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Literatura hymnologická:

- Obrana mírná a slušná kancionálu bratrského, ... (Kralice? 1588)
- Řeči Boží (Kralice 1592?, 1597, 1604 a 1616)
- Rejstřík ... Řečí Božích (Ivančice 1563, Kralice 1615)

Postily:

- Ondřej Štefan: Výklad řečí Božích (Ivančice 1575)
- Jan Kapito: Postila, tj. kázání, ... (Kralice 1586)

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Modlitební knihy:

- Modlitby, kteréž v suché dny v shromáždění svatých říkány bývají (Kralice 1609)

Školní učebnice a domácí příručky:

- Katechismus (Kralice po 1594?, 1604, před 1609 a 1615)
- Začátkové učení dítek křesťanských (=prvouka, Kralice 1613)
- Summa der christlichen Lehre ... verdeutsch (Kralice 1619)

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Konfese:

- Počet z víry (Ivančice 1564, 1574 – čtyři odlišné verze – Kralice 1607, 1608)
- Matouš Konečný: Pravda vítězí, ... (Kralice 1614)

Vzdělávatelské a mravně-výchovné publikace:

- Jan Blahoslav: Musica, tj. Knížka zpěvákům, náležitě zprávy v sobě zavírající (Ivančice 1569)
- Evangelia anebo Čtení svatá, kteráž slovou pašije (Ivančice 1571)
- Naučení mládencům k službě ... církvi se oddávajícím (Kralice 1585 a 1609)

ŘEČI

žj: Kteréž se we dny
Nedělnj, Slawnosti w
ročnj, w Středy a Pátky, y někte-
ré Swátky, w shromážděních Chrte-
nních, pro základ sl:bn slova Bo-
žbo, gednomyslně čítawagi a woswěccugi.

Wydané, Leta Páně

M. DC. XVI.

† 1 Petr. 2. 11. †

Mluwsi křo lw Chrte w sl:bnj
gako řeči Boží.

† Řiman. 12. 6. †

Proroctwj, t. kázani, at gřl
poblé prawibla wny.

W

So. Mich. iij. ob j do vj.

Nede: II po S. Ero:

N. Iza. xv. od vj do tonce

W. Lut. xiiij. od xvj do xxv

N. j Jan. iij. od xiiij do xvj

aneb. ij Kor. ix. ceta.

Po. Zalm Exxij cely.

B. Iza. xv. od xiiij do xxi

St. j Kor. xij. od xij do t.

G. Zalm Exxij cely.

Pa. j Jan. i. ob j do pal vij.

So. Zalm. xxij. od xxv do t.

Ne: III po S. Ero:

N. j Mog. iij. ob j do xvij.

W. Lut. xv. od j do xij

N. j Petr. v. od vj do xij.

Po. Zalm xxvij cely.

B. Pijst. j. ob r. do xv.

St. Judas od w. j do xv.

G. Ger. ij. ob xvij do ton.

Pa. j Jan. iij. ob vij do xij

So. Soso. iij. ob j do r.

Ne: III po S. Ero:

N. Iza. xlv. ob j do xij

W. Lut. vj. ob xxxvj do xlviij

N. j Kor. iij. ob j do vj.

Po. Mat. x. ob j do xxvij

B. j Kor. ij. ob j do r

St. Xim. f. ob xiiij do xij

G. Zyt. j. ob v do tonce

Pa. j Kor. ij. ob j do xv

So. Amos vij. ob xij do xvij

Nede: v po S. Ero:

N. j Za. xij. vij do tonce

W. Lut. v. ob j do xij

N. Iak. j. ob xvij do xxij

Pa. Kolos. iij. ob xvij do xxvij

B. Iza. lv. ob r do xij

St. ij Kor. iij. ob j do vij

G. Efej. iij. ob j do xiiij

Pa. Eje. xxvij ob j do xvij

So. Etn. vj. ob iij do xj

Ne: VI po S. Ero:

N. Berem. xxij ob xxx do

xxxv.

W. Mat. v. ob xx do xxvij

N. Xim. vj. ob xij do ton

po. v. Mog. xxij. ob ix do xvij

B. Za. lxxij. ob xx do xxvij

St. Eje. xxxvij. ob xij do t.

G. Zalm. Exxij ob vij do t.

Pa. Zid. vij ob vj do ton.

So. Gal. vj ob xij do t.

Ne: VII po S. Ero:

N. ij Mog. xxj. ob xij do

xiiij

W. Mar. vij ob j do r

N. j Kor. j. ob j do xiiij

Po. Zid. ix ob j do xj

B. Gal. iij. ob xvij do t.

St. j Kor. j. ob r. do xvij.

G. j Kor. xj. ob xvij do xxvij

Pa. j Kor. x. ob xiiij do xvij

So. Lut. xvij. ob xvij do

xij.

Ne: VIII po S. Ero:

N. Ger. xvij. ob xvij do xxvij

aneb. Ger. xxxvij ob xj do t.

W. Mat. vij. ob xv do xvij

N. ij Petr. ij ceta.

aneb. Filip. iij. ob xvij do t.

Po. Efej. xxij. ob xvij do t.

B. Berem. xx. ob j do xiiij

St. ij Timotij. ob j do xiiij

G. Malachias ij. ob j do r

Pa. Mat. xvij. ob j do xvij

So. ij Kralow. xvij ob xvij

do Xij.

Nede: IX po S. Ero:

N. Izaas xxvij. ob j do ix

W. Lukas xv. ob j do r.

N. j Korin. xij. ob j do xij

Po. Zalm lxxvij cely.

B. Berem. xvij. ob v. do ix

St. Lut. xij. ob xj do xvij

G. Zalm lxxvij cely.

Pa. j Timotij ob xvij do t.

So. Kolos. iij. ob xvij do t.

Nede: X po S. Ero:

N. Beremias ix. ob j do xvij

W. Lukas xij. ob xij do t.

N. Ximan. xj. ob xj do xvij

Po. ij Mogijst. xvij. ob xvij

do xvij

B. Berem. xxx. ob xv do ton

St. Zidam xij. ob j do xvij

G. Amos ix. ob j do xvij

Pa. Mat. xvij. ob xj do xvij

So. ij Kralow. xvij. ob j do

pal xvj.

Nede: XI po S. Ero:

N. Iza. xxvij. ob xvij do t.

W. Lukas xvij. ob ix do xv

N. Izaas j. ob xvij do tonce

Po. Beremias x. ob j do xvij

B. Josue xvij. ob xvij do

xviiij.

G. Malach. iij. ob vj do t.

G. Ximan. xvij. ob xvij do ton

Pa. Kolos. ij. ob xvij do t.

So. Iak. ij. ob xvij do xvij

Nede: XII po S. Ero:

N. Zalm lxxvij cely.

W. Mar. vij. ob xvij do ton

N. Xim. vij. ob xvij do tonce

Po. Iza. xxx. ob iij do t.

B. Ij. lviij. ob pal xvij do t.

St. Zalm. l. cely.

G. Iza. xxxvij. ob ix do xvij

Pa. Lukas vj. ob xvij do r

So. Job ij. ob j do tonce.

Ne: XIII po S. Ero:

N. Zalm xv cely.

W. Lut. x. ob xvij do xvij

N. Ximan. iij. ob j do xvij

Po. Zalm lxxij cely.

B. Zalm lxxvij cely.

Streda Moditebná.

Zalm lxxv cely.

G. Zalm lxxvij. ob xvij do r

Patel Moditebná.

Zalm lxxv cely.

Pa. iij. ob j do xvij

duwe moditebná netrefite

istte se miže

St. Izaas Xij ceta.

Pa. j Zalm. Exij lte: ALEPH

So. Zalm Xij. ob j do vj.

Nede: XIII po S. Ero:

N. Zalm lxxvij cely.

W. Lut

První

Zákon / wno

wé do Čestiny
přeložený.

Leto Páně 1564

ráhli Jan 16. a. *Ale toto wosceko wám wám progμένο mé: nebo neznajz toho genz mne poslat: ~
 ma. 4. c. 5. d. †Kdybych byl nepřítel a nemluvil gim/hřichuby neměl: ale nyní wýmluwoy ne magj zhišchu swého. Kdoz mne nenároidj y otce mého nenároidj: †Bych byl štuttáro ne čiml mezymi gichžo žádný giný nečiml/hřichuby neměl: ale nyní sau y wideli y nenáwi děli y mne y otce mého. Ale aby se naplnila řec kteráž wžátoně gegich napsána gest: *Je wnenáwisti mēli mne darmo.
 16. a. †Když pak při gde wěšitel/ťteréhož Já Skut. 2. a. posli wám oduce/duch prawdy/ťterýž od otce pocházýžtení swědectwoj wydáwati bude Stut. 1. b. omne: ano y wyšwědectwoj wydáwati budete *nebo odpocáttu sem nau gste.

Kapitola XVI.

Jan 9. d. 12. f. †Wypowědýž wás řestkol: ř hromáž denj swých wyklaučj Stut. 9. a. †nastáwá * Jan 15. c. 1. Kori 2. b. Jan 13. c. 14. d. **U**to mluwil sem wám abyšte se nezhoršili. †Wypowědýž wás řestkol: řano ř při gde čas je wšestlý řdoz wás mordo wati bude/doimj wati se bude/ je tjm Bohu slauj. *A toj wáinj wám/pro to je nepoznali otce ani mne. †Ale toto mluwil sem wám/ abyšte řdyž při gde ten čas/ rozpomenuli se nato/ že sem Já[to před]pověděl wám. Zohoto sem wám społáttu ne mluwil/ neb sem byl swoami ~
 †Nynj pak gdu k tomu kterýž mne poslat/ a žádný žwás neptá se mne kam gdeš. Ale je sem wám tyto wěcy mluwil/ žámutek naplnil

nil řdce wáše. Já pak prawodu prawojm wám / že gest wám wšitečné aby ch Já odšel. Nebo neodegdulil/ wěšitel nepřigde kwám. *A pakli odegdu/ posli ho kwám. A oni při gda trestati bude swět zhišchu a žsprawedl nosi a žsaudu. Šhřichu žagisté/ že newěj w mne: a žsprawedlnosti/ že řgdu řotecy/ a giž wj ce newjžte mne. Žsaudu pak/ že řnj je tohot o swěta giž gest odsaujeno. Gěštelšbych mēl mnoho mluwiti wám/ ale nemjžete sněsti ny nj: ale řdyž při gde ten Duch prawdy/ wwež deč wás wewšelikau prawdu. Nebo nebude mluwiti sám od sebe / ale cožkoli wšlyši toj mluwiti bude: ano y budaucý wěcy žwěstowati bude wám. Oni mne oslawj/ nebo žmé ho wějme a žwěstuge wám. *Wšestko což o li má otec mé gest. Protož sem řekl/ že žmého wějme a žwěstuge wám: ~
 †Maličko a newjžte mne/ a opět maličko a wjžte mne/ nebo Já gdu řotecy. W řekli[nekterj] ředlnjku geho mezy sebau/ Co gest to řje prawj nám/ Maličko a newjžte mne/ a opět maličko a wjžte mne? a je Já gdu řotecy? Protož prawili/ co gest to je prawj maličko? newjme řázati/ y řekl gim/ Otom řjžete mezy sebau je sem řekl/ Maličko a newjžte mne/ a opět maličko a wjžte mne. Amen amen prawojm wám řjeplakati a ř wšliti budete wy/ ale swět se bude rado wati: wy pak se budete imautiti/ ale žámutek wás obráttj se wradost. *Žena řdyž řausť o řřods ř žámutek má/ nebo pšška hodina gegj: leš Duj. ale

Lut 13. 2
 Jan 14
 w 15. d.
 † odch
 † Jan 12
 w 14. d.
 Koloc.
 řmám
 † Jan 14.
 Mata. 11.
 Luk 13. 10.
 Jan 3. d.
 w 17. a.
 Mat. 28.
 † Jan 7. c.
 řcož
 řmare. 13. 11
 řnaižkati
 * řai. 26. c.
 řnich. 4. d.
 řome

Starý

Zámlowé

neb

Zpěwowé swatě

ho Dawida, kterýchž

Cyrkeu swatá y stará y

nowá při službě Boží, twi-

bec y ginde obzvláště wzdcky s mno-

hým prospěchem wžíwala, w rntmo C. 1. 1. 1.

nyj w nowé wloženi, a w způsob zpi-

wání k wzdělání čistého nábožen-

stwj práwě slaužicj s for-

mowání od

G. S. Z.

1. 5. 9. S.

Moc geho zneyte
 Mezy národy
 Na zemi wssudy;
 Wssak y ti swěta
 Slawná Knížata
 Zběhnau se k Bohu
 Abrahamowu
 Wnt s lidem geho
 Ctílt samého,
 Neb on sřicem swým
 Wssem wssudy zemím
 Gsa sám ochránce.
 Nad swěta zpráwce
 Wssecky gest wyšši
 Y neymocněšši:
 Zwiweytež Bohu
 S radostj mnohau řč. werš 6.

Žalm XLVIII.

Magnus Dominus & lauda.

Hospo

Dspodin wssj chwály
 hodný, W swě wssudy sláwě ač
 zgetný, Wssak se wnj neywj zná-
 ti dáwá, Na swě hoře kdež wždy
 zůstáwá; Ny w krásném polože-
 ni, Hora Syon na zemi, K pát-
 nočs

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

V Lešně se tiskárna otevřela vnějším zakázkám

Vydávala tisky latinské, polské, české a německé,
určené exulantům a tajným nekatolíkům v Čechách a
na Moravě a polskému publiku

Vyšlo zde cca 40 titulů děl JAK